ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 45 (8.780) ◆ 1996 йил ◆ 17 апрель, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

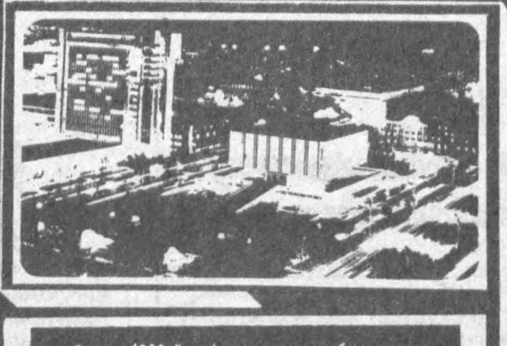

ИСЛОМ КАРИМОВ КИТОБИ АРАБ ТИЛИДА

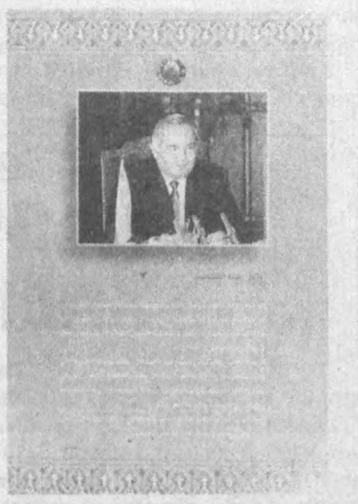

Шўролар тузуми даврида мутлақо ёпиқ бўлган Марказий Осиё ҳудудида 90-йиллар давомида рўй берган оламшумул ўзгаришлар араб давлатлари ва халқлари диққатини жалб этаётган муҳим воқеалардан бўлиб қолмоқда. Айниқса араб дунёсининг буюк алломалар ва муҳандислар ватани бўлмиш Ўзбекистондаги ўзгаришлар ва янгиланишлар жараёнига қизиқиши кучлидир. Хусусан улар Президент И. Каримовнинг мазмун-моҳияти билан мустақилликни мустаҳкамлаш ҳамда миллий қадриятларни эъзозлашга йўналтирилган сиёсатини юксак баҳоламоқдалар. Айниқса, Президентимизнинг Россиядаги айрим кучлар, жумладан, коммунистларнинг собиқ Иттифоқни қайта тиклашга қаратилган хатти-ҳаракатларига билдирган кескин муносабати дунёнинг бошқа мамлакатларидаги каби араб давлатларида ҳам юқори хайрихоҳлик ила кутиб олинмоқда.

Шу йилнинг 8 апрелида Саудия Арабистони Подшоҳлиги пойтахти Ар-Риёд шаҳрида бўлиб ўтган Президент Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китоби арабча нашри тақдимномаси ҳам ана шу қизиқиш ва хайрихоҳликнинг амалий самараси бўлди.

Ушбу тақдимнома икки жиҳати билан алоҳида диққатга сазовордир. Маълумки, Ислом Каримовнинг қатор китоблари инглиз, француз, корейс, рус ва бошқа хорижий тилларга таржима қилиниб мустақил Ўзбекистонни, унинг иқтисодий имкониятларини дунёга танитиш ва чет эл сармояларини ватанимизга жалб этиш учун фаол хизмат қилмоқда.

Лекин қарийб 250 миллион аҳолига эга араб дунёси мамлакатимизда охирги йилларда амалга оширилаётган улкан ўзгаришлар ҳақида бевосита илк манбалардан ахборот олиш имкониятига тўла эга бўлмаган эди. Бу эса, араб ишбилармонларининг мамлакатимиз ҳақида кўпроқ маълумотга эга бўлишига қаратилган табиий интилиши йўлида ғов бўлиб келаётган эди.

Тақдимноманинг иккинчи аҳамиятли жиҳати шундаки, нафақат араб дунёси, балки умуман мусулмон олами ичра алоҳида нуфузга эга мамлакат, Макка ва Мадина каби муқаддас шаҳарлар жойлашган мўътабар замин — Саудия Арабистонида бўлиб ўтди. Бу эса Ўзбекистон Республикаси ва мамлакатимизга кўрсатилаётган яна бир алоҳида ҳурмат ва эътибор белгисидир.

Маросимда Ўзбекистоннинг Саудия Арабистони Подшоҳлигидаги Фавқулодда ва мухтор элчиси С. Иноғомов йиғилганларга китобнинг мазмуни, унда акс этган фикр ва мулоҳазалар тўғрисида сўзлаб берди.

Президентнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китоби Байрутдаги «Шарикат ал-матбуот лит тавзиъ ван нашр» нашриёти томонидан арабчада чоп этилди.Ноширнинг китобдан ўрин олган кириш сўзида унинг мазмун ва моҳияти ҳамда руҳияти яхши акс этган. Жумладан, унда қуйидаги сўзлар бор: «Ушбу китоб ўз юртини чексиз севгувчи фуқаро, ислоҳий юксалишнинг энг майда тафсилотлари ҳақида ҳам қайғурувчи давлат арбоби ҳамда ислоҳотлар ҳақида назарий фикр юритиб, уларни чин дилдан ҳимоя этаётган Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов жанобоби олийлари қаламига мансуб.

Китоб истиқлолдан олдинги воқелик, мустақиллик қўлга киритган ёш республика олдида пайдо бўлган қийинчиликлар ҳақида ҳикоя қилиб, ўзбек халқи республика раҳбарияти бошчилигида мамлакат ва унинг имкониятларига мос босқичма-босқич ўтказилаётган ислоҳотлар орқали ўз ватанининг юксалишини таъминлашга эришаётганини акс эттиради.

Мазкур китоб ўхшаш вазиятни бошдан кечираётган ҳар бир халқ, бўҳронга дуч келган ҳар қандай миллат, қийинчиликларни енгиб ўтиш йўлларини излаётган ҳар қандай жамият учун фойдали дарсдир».

Ноширнинг ушбу талқини ва китобга берган юксак баҳоси Ўзбекистон эришган ютуқларнинг чет эллардаги эътирофи, халқимиз ва мамлакатимизга хорижий дунё томонидан кўрсатилаётган хайрихоҳликнинг яна бир мисолидир. Дарҳақиқат, китобни расмий тақдим этиш маросимида ҳозир бўлган Саудия Арабистони расмий вакиллари, дипломатия корпуси вакиллари, ишбилармонлар ва бу мамлакатда яшаётган ватандошларимиз ҳам бугун Ўзбекистонда амалга оширилаётган хайрли ўзгаришлар ҳақида алоҳида меҳр ва самимият билан гапирдилар, халқимиз ва мамлакатимиз олдида турган масъулиятли вазифаларнинг амалга оширилишида муваффақиятлар тиладилар.

(ЎзА).

МУСТАҚИЛЛИГИМИЗ — ДАХЛСИЗ

15 апрель куни халқ депутатлари Тошкент шаҳар кенгашининг тўртинчи сессияси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига Тошкент шаҳридан сайланган депутатлар ҳам иштирок этдилар.

Сессияни Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов очди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси Эркин Халилов «Россия Федерациясининг Давлат думаси Беловеж битимларини бекор қилиш тўғрисида қарор қабул қилганлиги ва собиқ иттифоқ ҳудудидаги интеграцион жараёнлар муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва Республика халқ депутатлари маҳаллий кенгашларининг қўшма қарори лойиҳаси тўғрисида» маъруза қилди.

Сессияда сўзга чиққан Тошкент давлат техника университетининг ректори, шаҳар кенгашининг депутати Тўлқин Миркомилов, «Новатор» ишлаб чиқариш фирмасининг директори, шаҳар кенгаши депутати Александр Матвеев, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Тошкент шаҳар кенгашининг биринчи котиби, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Латиф Ғуломов, республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг раиси, Олий Мажлис депутати Шукур-Салим Темуров, Ўзбекистон Республикаси Ёшлар Иттифоқи Тошкент шаҳар қўмитасининг биринчи котиби Равшан Абдуқодиров, шаҳар ижтимоий таъминот бошқармасининг бошлиғи Фазлиддин Нажмиддинов, Тошкент «Компрессор» заводи акционерлик жамияти бошқарувининг раиси Владимир Фрошгейзер, «Ўзбекфильм» киностудиясининг директори, шаҳар кенгашининг депутати Аъло Хўжаев сессия барча қатнашчилари якдил фикрини ифода этиб, муҳокамага қўйилган қўшма қарор лойиҳасини маъқуллашлари ва қўллаб-қувватлашларини билдирдилар.

Сессия муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

ФАҚАТ ТЕНГ ҲУҚУҚЛИЛИК АСОСИДА

Тарихдан шу нарса маълумки, иқтисодиёт биқиқ ҳолатда ривожлана олмайди. У чегара билмайди, яъни уни сунъий йўллар билан тўсиш салбий оқибатларга олиб келади. Барча соҳаларда қўшни ва хорижий мамлакатлар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш эса тараққиётнинг муҳим омили ҳисобланади. Илғор мамлакатларнинг ижобий тажрибасини ўрганиш, таҳлил этиш ва ишлаб чиқаришда қўллаш ниҳоятда муҳимдир. Шуни ҳисобга олиб, ҳозирги кунда ҳукуматимиз ўнлаб хорижий мамлакатлар билан мустаҳкам иқтисодий ҳамкорлик ўрнатишга ҳаракат қилмоқда. Бу ҳол яхши самара бераётир. Хусусан, Корея республикасининг «ДЭУ» каби етакчи фирмаси билан ҳамкорликда автомобилсозлик вужудга келтирилдики, у эндиликда мамлакатимиз тараққиётининг муҳим рамзига айланди.

Ўзбекистон, шунингдек, ниҳоятда катта табиий бойликларга, юқори малакали меҳнаткаш халқига эга. Бу бойлик ва кучга таяниб, ҳали кўплаб улкан ишларни амалга оширамиз.

Бироқ Россия Федерациясининг Давлат думасининг 1996 йил 15 мартдаги собиқ иттифоқни тиклашга қаратилган қарори кўпчиликни ташвишга солаётганлиги бежиз эмас. Чунки етмиш йилдан ортиқ собиқ иттифоқ таркибида бўлган, унинг аччиқ сабоқларини ўз бошидан кечирган халқимиз давлатлардан, мамлакатлардан юқори турадиган тузилмаларнинг — у Евроосиё бўладими, Федерация, конфедерация ёки бошқа бир иттифоқ бўладими— барпо этилишини кўзда тутувчи «ўйин»ларда иштирок этишни ҳеч қачон истамайди.

Бундай «меҳрибонлар»нинг албатта, ўз мўлжали бор. Иттифоқни тиклашга даъват этувчи бундай сиёсатдонлар яна бошқаларни эзишни, ўзгалар ҳисобига бойишни, тобе халқларнинг: «Сен бизнинг катта оғамизсан, илгари биз ҳеч ким эмас эдик, сен бизни одам қилдинг» деб хушомад қилишларини истайдилар. Хусусан, Ўзбекистондан эса илгари сув текинга олиб чиқиб кетилган табиий бойликларни, вагонлаб мева-чеваларни қўмсаган кўринадилар. Аммо улар — ўз манфаатини кўзлаган «интеграция-парварлар» халқларнинг фикри билан ҳисоблашмаяптилар. Истиқлолини қўлга киритган халқлар асло қайтиб қафасга киргилари йўқ. Зеро, кўр ҳассасини бир марта йўқотади. Бунинг мисолини биз Беларусда халқнинг ўз раҳбарига норозилик билдирганини матбуот орқали ўқиб, ойнаи жаҳон орқали кўриб турибмиз.

Раҳбарият халқ фикри, орзу-интилиши ифодачиси бўлиши керак. Бундай якдилликни биз муҳтарам Президентимиз Ислом Каримовнинг собитқадамлик билан юритаётган сиёсатида кўриб турибмиз. Юртбошимиз Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбири билан суҳбати ҳамда куни кеча дипломатия ваколатхоналари вакиллари ва журналистлар билан учрашувда бундай иттифоқ, федерация ёки конфедерация тузишга даъват этаётганларга муносабат билдирар экан, сиёсатни асло иқтисодиётдан олдин қўймасликни жуда чиройли ифода қилдилар. Бундай даъватлар ўз халқига, ўз кучига ишонмаслик, ночорлик, ношудлик, боқимандаликдан бошқа нарса эмаслигини ғоят тўғри таъкидладилар.

Негаки, биз тенгсизликка асосланган бундай «интеграция оқибатларини яхши биламиз. Республикамиз иқтисодий салоҳияти бўйича собиқ СССРда учинчи ўринда бўлса-да, аҳолисининг моддий турмуш даражаси жиҳатидан 15-ўринда турарди. Масалан, ўшанда халқимиз Иттифоқ кўрсаткичларининг учдан бир қисми миқдорида гўшт истеъмол қилар, унинг уй-жой билан таъминланиши ўртача миқдордан 2 марта кам эди. Ўзимиз газ етказиб берувчи давлат бўла туриб, ғўзапоя ёққанимиз, жаҳондаги етакчи пахта етиштириб берувчи давлат бўлсак-да, читга зор бўлганимиз ҳали эсимиздан чиққани йўқ. Пахта мустақиллигини таъминлаймиз деб, Оролни қуритдик, аҳолимиз эса турли касалликларга маҳкум этилди.

Буниси ҳам майли, «Қорнимга эмас, қадримга йиғлайман» деганларидек, «пахта иши» тўқиб чиқарилиб, ҳалол, меҳнаткаш халқимизга туҳмат тоши ёғдирилди.

Ҳа, эндигина эркин нафас олиб, мустақиллик ва ҳуррият асосида ўз ҳаётини қайта қура бошлаган халқимиз истиқлолдан ҳеч қачон воз кечмайди. Иқтисодий ва бошқа соҳалардаги интеграция жараёнлари ўзаро тенглик, фойдалилик ва тенг ҳуқуқлилик асосида қурилсагина самара бериши мумкин.

Биз она Ўзбекистонимиз танлаган ўзига хос, ўзига мос йўлдан дадил илгарилайверамиз. Ҳеч қандай ғаламисларнинг ҳаракатлари бизни истиқлол ва бунёдкорлик йўлидан чалғитолмайди. Мамлакатимиз эришаётган ютуқлар ғуруримизга ғурур, кучимизга куч қўшмоқда, эртанги порлоқ истиқболимизга қатъий ишонч уйғотмоқда.

Сайдамин ҲАСАНОВ,
Тошкент Давлат авиация институти умумтехника факультети декани, техника фанлари номзоди, доцент.

Бекдавлат АЛИЕВ,
институт ижтимоий-гуманитар фанлар кафедрасининг мудири, фалсафа фанлари доктори, профессор.

Маҳсулотлари дунё бозорига чиқаётган Тошкент «Компрессор» заводи акционерлик жамиятида иш қизғин. Айниқса, корхона бозордаги ўз мавқеини туширмаслик, мижозларини йўқотиб қўймаслик мақсадида барча имкониятларидан унумли фойдаланмоқда. Корхона акционерлик жамиятига айланганидан бери ҳиссадорларнинг улушлари ҳам кўпаймоқда. «Корхонамизда фойда олишга қизиқиш кучайган, — дейди станциялар йиғиш цехининг 4-тоифали токари Суннат Пирназаров. —Табиийки, иш унуми ҳам шунга яраша кўпайган. Меҳнатингга яраша ҳақ тўлашганидан кейин ўз ўзидан ишда масъулият ва бурчинг ҳам ошаркан».

СУРАТДА: С.Пирназаров иш жараёнида.

Рустам Шарипов олган сурат.

1996 йил -Амур Темур йили

ҚАЛБИМИЗНИНГ ЭНГ ТЎРИДА

1-Тошкент педагогика билим юртида Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган «Қувноқлар ва зукколар» беллашуви бўлиб ўтди. Билим юртидаги «Бошланғич таълим методикаси» ва «Меҳнатни ўқитиш» бўлимларининг энг билимдон, қувноқ, ҳозиржавоб талабаларидан иборат «Соҳибқирон» ҳамда «Турон юлдузлари» жамоалари ўзаро куч синашиб, буюк бобокалонимиз Амир Темур ҳақидаги билимларини намойиш этиб, залда йиғилган томошабинларга Амир Темур ҳаёти, унинг авлодлари темурийлар сулоласи ҳақидаги қизиқарли маълумотлар билан таништирдилар.

Иккала команда ҳам буюк соҳибқирон ҳақида имкон қадар кўпроқ ва эътиборли маълумотлар тўплашга ҳаракат қилганликлари қувончлидир. Шунинг учун якуний натижалар ўртасидаги фарқ кичик бўлиб, «Турон юлдузлари» 65:63 ҳисобида ғолиб деб топилди.

Кеча якунида билим юрти ёшлар Иттифоқи қўмитаси энг билимдон талабаларни фахрий ёрлиқлар ҳамда эсдалик совғалари билан мукофотлади.

***

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтида ўтказилган соҳибқирон тўйи ҳам катта байрамга айланиб кетди. Институтнинг кенг зали талабалар ва узоқ-яқиндан таклиф этилган меҳмонлар билан гавжум бўлди. Тантаналар бошланиб, саҳнага институт ўқитувчи ва талабалари томонидан ижро этилган Амир Темур ўз мулозим ва баҳодирлари ҳамроҳлигида чиқиб келганида зал денгиз янглиғ чайқалди. Айниқса, соҳибқирон ўз тахтида ўтириб, Англия, Франция, Испания ва усмонийлар давлатларининг элчиларини қабул қилишини акс эттирган саҳна кўриниши жуда ҳаяжонли бўлди. Шунингдек, буюк бобокалоннинг тўйида миллий урф-одатлар, удумларимиз ҳам бутун гўзаллигу, таровати билан намойиш этилди.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Кеча Тошкентда бўлиб ўтган Ўзбекистон маҳсулот ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлари палатасининг таъсис қурултойида ушбу палата Низоми қабул қилинди, палатанинг раҳбар органлари сайланди.

❑ Гулистонда Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков раҳбарлигида ўтказилган йиғилишда Сирдарё вилоятида чигит экишдаги сусткашликни бартараф этиш чора-тадбирлари муҳокама этилди.

❑ Самарқандда Бухоро, Навоий ва Самарқанд, Гулистонда Тошкент, Сирдарё ва Жиззах вилоятлари оммавий ахборот воситалари ходимларининг минтақавий семинар-кенгашларида ҳозирги даврда матбуот олдида турган вазифалар муҳокама этилди.

❑ Янги нашрлар — «Соғлом авлод учун» илмий-тарбиявий, оммабоп-безакли ҳамда Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг «Қонун ҳимоясида» амалий-назарий, оммабоп ва ҳуқуқий-ижтимоий журналларининг биринчи сонлари чиқди.

❑ Кеча Валюта биржасида бўлиб ўтган навбатдаги савдода 1 АҚШ долларининг қиймати 36 сўм 80 тийин даражасида қайд этилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Бугун Москвада турли мамлакатлар кўкатпарварлари ҳаракатлари вакилларининг анжумани иш бошлайди. Унинг қатнашчилари келгуси ҳафтада Москвада Ғарбнинг тараққий этган етти давлати ва Россия иштирокида олий даражада ўтказиладиган ядровий қуролсизланиш масалаларига бағишланган учрашувига атроф-муҳитни муҳофаза этиш юзасидан ўз таклифларини ишлаб чиқадилар.

❑ Жоҳар Дудаев унинг Россия федерал маъмурлари билан музокараларида Туркия Президенти Сулаймон Демирэлнинг воситачилик қилиши тўғрисидаги таклифни айтди.

❑ Олмаотада Марказий Осиёда суд тизимини ислоҳ қилиш масалаларига бағишланган халқаро анжуман иш бошлади.

❑ Аҳолини рўйхатга олиш расмий маълумотларига кўра сўнгги олти йил мобайнида Туркманистонда аҳоли сони салкам 950 минг кишига кўпайиб, ҳозирги кунда 4 миллион 483 минг нафарга етибди. Бу мамлакат аҳолисининг 77 фоизини туркманлар, 9,2 фоизини ўзбеклар, 6,7 фоизини руслар ташкил этар экан.

ХОРИЖДА

❑ Истанбулда Парламентлараро Иттифоқнинг навбатдаги 95-анжумани иш бошлади. Унда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси раисининг ўринбосари А. Қосимов бошчилигидаги мамлакатимиз парламент делегацияси ҳам иштирок этяпти.

❑ Покистон пойтахти Исломободда Ўзбекистоннинг бу мамлакатдаги элчихонаси ташаббуси билан Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган тантанали тадбир ўтказилди.

❑ АҚШ Президенти Жанубий Кореяда қисқа муддат бўлгандан сўнг кеча Японияга келди. У Япония Бош вазири билан музокараларда Осиё-Тинч океани минтақасида АҚШнинг 100 минг нафардан иборат қўшини сақлаб турилишига Япония томонининг розилигини олди.

❑ Яқин Шарқдаги вазият тобора кескинлашмоқда. Исроил ҳарбий учувчилари Жанубий Ливан ва Сурия ҳудудига кунига 230-250 марта бомба зарбалари беряптилар. Ҳозирнинг ўзида Ливан жанубини 500 минг нафарга яқин аҳоли тарк этди. Бу бомбардимонларга қарши бир қатор мамлакатлар, жумладан Франция ва Россия норозилик билдирди.

❑ Чехия Президенти Вацлав Гавел Болтиқбўйи мамлакатларига ташрифини бошлади. У Латвиядан сўнг Литва ва Эстонияда ҳам бўлади. Вацлав Гавел бу уч давлат раҳбари билан НАТОга аъзо бўлиш масаласини муҳокама этади.

❑ Бирлашган Миллатлар Ташкилоти яқин вақт ичида ўзининг Нью-Йоркдаги қароргоҳидаги ходимлари сонини 1 минг нафарга камайтириш ниятида. Бу қароргоҳда ҳозирги пайтда 10 минг нафарга яқин ходим ишлайди. Ходимларнинг ушбу қисқариши БМТга аъзо бўлган 185 мамлакат халқаро ҳамжамиятга 3 миллиард доллардан ортиқроқ бадаллик қарзини тўламаётганлигидадир.

❑ Ўзбекистон вакили Артур Григорян Германиянинг Гамбург шаҳрида пуэрто-риколик машҳур боксчи Антонио Риверани мағлубиятга учратиб, профессионаллар ўртасида жаҳон чемпиони унвонига сазовор бўлди.

Шаҳримизга мос Рамз

БАРЧА ИШЛАР НАМОЙИШ ЭТИЛАДИ

Пойтахтимиз Рамзининг янги тасвирини яратиш ташкилий қўмита аъзоларининг Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари Шуҳрат Жалилов раислигида навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Республика меъморлар, рассомлар, дизайнерлар уюшмаларининг, лойиҳалаш институтларининг Тошкент Рамзини яратиш борасидаги ахборотлари тингланди.

Ўзбекистон халқ рассомлари Жавлон Умарбеков, Рўзи Чориев, тарихшунос олим Қ. Фозилхўжаевлар ижодий жамоаларда амалга оширилаётган ишлар билан танишиш мақсадида махсус ҳайъат гуруҳи ташкил этиш ҳақида таклиф киритишди.

Йиғилишда Тошкент шаҳри Рамзининг янги тасвирини яратиш бўйича танловга келган барча лойиҳа-эскиз намуналарини жамлаш лозимлиги алоҳида таъкидланди.

Нодира УМАРОВА.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ф. ЗОКИРОВНИ «ШУҲРАТ» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик самарали хизмати, республикада эстрада санъатини ривожлантиришга қўшган ҳиссаси ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол қатнашаётганлиги учун Ўзбекистон халқ артисти Фаррух Зокиров «Шуҳрат» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1996 йил 15 апрель.

Бугунги кундаги замонавий қўшиқчилигимиз ва умуман эстрада санъатини Ўзбекистон халқ артисти Фаррух Зокировсиз, хусусан у раҳбарлик қилаётган республикада хизмат кўрсатган «Ялла» ансамблисиз тасаввур этиб бўлмайди. Қўш шодиёна деганларидек, севимли хонандамиз кеча 50 ёшга, «Ялла» ансамбли фаолиятига эса 25 йил тўлди. Санъаткор билан суҳбатимиз ҳам унга берилган давлатимизнинг юксак мукофоти ва ана шу қутлуғ саналардан бошланди.

Қутлаймиз!

САҲНА ИЛОҲИЙ ЭКАН

— Биз санъаткорлар тўғрисида катта ғамхўрлик кўрсатаётган Президентимизга қизғин ташаккур изҳор этаман. Камтарона хизматларим шунчалик юксак тақдирланганидан бошим осмонга етди, — дейди Фаррух Зокиров тўлқинланиб.

— «Оқшом» муштарийлари номидан ҳам ана шу мукофот ва қутлуғ ёшингиз билан табриклаймиз. Лекин халқимиз учун Фаррух Зокиров 50 ёшга тўлибди деган гап эришдек туюлади. Қолаверса мухлислар наздида сиз ўша-ўша 25—30 ёшли хонандасиз. Ўзингиз буни қандай изоҳлайсиз?

— Ҳақиқатан ҳам шундай-ку. Аммо ўзим ҳам элликни қаршиладим деб ўйламайман. Ярим асрга тенг умр катта ёш, албатта. Аввалambор мен буни саҳна ва қўшиқларим туфайли деб биламан. Йигирма беш йил илгари «Ялла» ансамблига асос солинган бўлса ҳис-туйғулар, ички кечинмалар, ўша-ўша даврдаги каби. Ундан ташқари ижодкорлар, айниқса санъаткорлар ҳаётининг асосий қисми саҳна билан боғлиқ бўлгани учунми доимий бир маромда бўлмоғимиз керак. Бу саҳнанинг асосий талаби. Эҳтимол бунинг боиси 50 ёшга кирдим, деган фикрни ҳанузгача хаёлимга яқинлаштирмаганимдир. Яна бошқа жиҳати, инсоннинг феъли-атворига ҳам кўп нарсалар боғлиқ.

Хулқ-атвор киши кўринишини белгиловчи асосий мезон саналади. Менимча самимийлик инсонга гўзаллик бағишловчи хислатдир.

Санъаткорларнинг ҳаёти турган битгани ўйин-кулгудан иборат деб ўйлаганлар қаттиқ янглишадилар. Ҳаётда қийинчиликлар ҳам бўлган-у, лекин мен барибир ўзимни бахтли инсон деб биламан.

— Раҳматли Ўзбекистон халқ артисти Карим Зокиров таниқли қўшиқчи бўлганлари сизнинг ҳам шу йўлдан боришингизга таъсир қилган дейиш мумкин. Лекин бу бир ёқлама қараш, аслида сиз санъатни танлаганмисиз ёки санъат сизни танлаганми?

— Дадамлар доимо «Санъат мураккаб соҳа, унда албатта илғор қаторда бўлиш керак. Ўртамиёна ҳофиз номини олгандан кўра буткул қўшиқчи бўлмаган афзал» дея таъкидлардилар. Дадамлар менинг яхши шифокор ёки меъмор бўлишимни кўпроқ истардилар. Энди шахсан менга келсак, болалигимдан қизиқиб мусиқали тўгаракларга қатнардим. Олий ўқув юртида симфоник асарлар дирижёри мутахассислигини ихтиёр қилгандим. Бироқ «ота касб ҳалол касб» дейишади-ку. Барибир шунга тортаркан-да.

— Саҳнадаги ижро пайтингизда томошабинлар ноғаҳон жонланиб кетади. Бошқача айтганда, сиз тингловчи билан жуда моҳирона мулоқот ўрнатасиз...

— Саҳнанинг сеҳрли фазилати бор, унга чиқишнинг ўзи улкан бир бахт демакдир. Қандай кайфиятда, ҳолатда бўлишимдан қатъи назар саҳнага чиқсам энг аввало ўзим яйраб кетаман. Баъзан шундай бўладики, иситма 39-40 даражага кўтарилиб турганда концерт беришга тўғри келиб қолади. Биласизми, шунда чинакам мўъжиза юз беради. Томошабинлардан тарaлаётган қувват, илиқ нурлар боисми, хасталикдан ном-нишон қолмайди. Саҳнанинг шифокорлик хусусияти бор десам муболаға бўлмайди асло. Унинг илоҳийлиги ҳам шундандир балки.

— Ижро этган қўшиқларингиздан ўзингиз учун нимanидир олганмисиз ва умуман санъат сизга нима берди?

— Қўшиқлардан кўп нарсаларни ўрганиш мумкин. Туроб Тўланинг «Торимнинг сири» қўшиғи бор бутунича фалсафий маъно касб этади. Шеърнинг ҳар бандида ҳаётнинг асл мағзи, мазмуни ўз ифодасини топган. «Мажнунтол» қўшиғининг матнига эътибор берсангиз, у тўлалигича чуқур ҳаётий фалсафага эга. Қўшиқнинг халқ ичида оммалашиб кетиши сабабини ҳам шундан деб биламан. Кейин яна бир томони борки, куйлаётганимда ўша ҳолатга, кайфиятга тамоман берилиб кетаман.

Санъат кишини ўз-ўзига ниҳоят талабчан ва масъулиятли бўлишга ўргатар экан. Масалан, авваллари куй яратаётганимда уни Ботир акам учун эмас, айнан етук санъаткор Ботир Зокиров учун ёзаётганимданми, анча ҳайиқиброқ мусиқа басталардим. Шу қўшиқни у айтармикан ёки... деган ҳавотир ҳамиша тинчлик бермас ва янада яхшироқ ишлашга ундарди.

— Сизнингча ҳаётнинг мазмуни нимадан иборат?

— Инсон ҳаётда ўз ўрнини, йўлини топа билиши, бошқаларга қўлидан келганча яхшилик қилиши керак.

— Унда омад ҳамда муваффақиятсизлик нима?

— Ҳеч қачон омадим чопаркан дея қўл қовуштириб ўтириш сира ярамайди. Айтмоқчиманки, ҳаракатчанлик, интилувчанликда гап кўп. Халқда бир нақл бор-ку, «Сендан ҳаракат — мендан баракат». Муваффақиятсизликдан эса асло чўчимаслик, куйинмаслик керак. Яхши ният барчамизга ҳамроҳ бўлиши даркор. Айниқса санъат соҳасида эртанги кунга умид боғлай олиш ҳам бир фазилатдир.

— Фаррух ака, хизмат кўрсатган «Ялла» ансамблининг фаолиятига 25 йил тўляпти, чорак аср мобайнида унинг саҳнада «яшаб» қолиши осон кечмагандир?

— Шундай мўъжазгина мусиқий жамоа тузаётганда бизнинг мақсадларимиз равшан эди. Биздан-да илгарироқ Ботир акам буни юракдан ҳис этгандилар. Халқнинг кўнглига яқин қўшиқлар куйлашни ўз муқаддас бурчимиз деб билардик. Қўшиқларимиз элимизнинг маънавий мулкига айланиб қолган экан, бундан биз беҳад шодмиз.

— Эстрадамиз келажагини қандай тасаввур этасиз?

— Эстрада жанри жуда серқирра, ранг-баранг жанр. Етук хонанда ёки бастакор бўлиш учун асос, билим чуқур бўлиши шарт. Юртимизда истеъдодли ёшлар жуда кўп. Уларни катта ижод йўлига жалб этиш эса бизнинг вазифамиздир.

Суҳбатдош Назокат УСМОНОВА.

Маҳалладош

Дилкаш суҳбатлар

МАЪНАВИЯТИМИЗНИНГ МУСТАҲКАМ ИЛДИЗЛАРИ

Қумри Абдуллаева Қори Ниёзий номидаги педагогика илмий-тадқиқот институтининг етакчи олимларидан бири, педагогика фанлари доктори. Унинг номи бир қанча дарслик ва қўлланмалар, одоб-ахлоққа оид илмий-амалий китобларнинг муаллифи сифатида республикамизда яхши таниш. У кейинги пайтда маҳалла ва қадриятларимиз билан боғлиқ бўлган «Шодлик мактаби» ҳақидаги янги ғояларни олға сурмоқда. Жамоатчи мухбиримиз олима билан шу ҳақда суҳбатлашди.

— Қумри опа, маориф тизимида оила, мактаб, маҳалла тушунчалари мавжуд. Бу тушунчаларнинг ўзига хос жиҳатлари ва бир-бирига боғлиқлиги хусусида сизнинг фикрларингиз қандай?

— Мустақиллик ҳаётимизга янги руҳ олиб кирди, мутеликдан, сохта ижрочиликдан қутулдик. Маънавий мустақиллик ҳур фикрлашни юзага келтирди, қадриятларимиз, тарбия ва таълимга бўлган масъулиятимизни оширди.

Маорифнинг бугунги вазифаси тарбия ва таълимни такомиллаштиришга қаратилган. Бу муҳим ишни эса оила, мактаб ва маҳалласиз тасаввур этиш қийин. Улар бир-бири билан эгизак, бир-бири билан чамбарчас боғланган. Оила — Ватаннинг қон томирчалари, маҳалла — унинг юраги, мактаб — шу юракни нурлантирувчи куч. Бу уч тушунча замирида олам-олам ҳикмату йўналиш бор. Томи-томига туташиб кетган хонадонларнинг соҳиблари — нуроний ота-оналар, уларнинг нуридийдалари фарзандлар. Маҳалла эса уларни бир-бирларига туташтирувчи ақлли, тадбиркор катта хонадон, мактаб бўлса шу хонадон фарзандлари онгига ақлини чархлайдиган она — Ватаннинг бир бўлаги. Бу уч эгизакли оиланинг ўз боғбонлари мавжуд. Булар падари бузруквориую онаи меҳрибон, маҳалла оқсоқолию, нурхоналарда фарзандларнинг қалбларини шуълалантирувчи чароғбонлар. Демак, ўқувчи тарбия ва таълими, унинг камолоти шу уч мустаҳкам илдиз билан чирмашиб кетган.

— Бошланғич таълимни ислоҳ қилиш ташаббуси асосида бошланғич синф йўриқномаси ҳаётга йўл олди. Унинг маҳаллага, тарбия ва таълим йўналишига таъсири қандай?

— Ўзбекистонда «Таълим тўғрисида»ги қонун қабул қилинди. Қонунда умумий таълим уч босқичи: бошланғич, таянч бўғинни ташкил этувчи асосий ва ўрта босқичдан иборат қилиб белгиланди, тўққиз йиллик мажбурий таълим жорий этилди. Халқ таълимида бир қатор янги йўналишлар юзага келди. Мен «Бошланғич таълим» йўриқномасининг республикамиз мактабларига кириб боришида маҳаллаларга, одамларга суяндим. Дарҳақиқат ҳамкорликда ҳикмат кўп. Бобокалонларимиз айтганларидек: «Ақл ақлдан қувват олади». Мен бошланғич таълимни янгилаш ҳақидаги ғояларимни юзага чиқаришимда республикамиз вилоятларига, маҳаллалардаги мактабларга қилган юришларим, ажойиб кишилар, пиру бадавлат отахон ва онахонларнинг фарзанд тарбиясидаги тажрибаларига, амалий-назарий фикрларимга таяндим. Маҳалла ва мактабларда ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотган боболар, момолар ва тақдирларини мактаб билан боғлаган муаллимлар билан кўп суҳбатлашдим. Ҳаётни кузатиш ва ундан келиб чиқиб, ўзимнинг фикр-мулоҳазаларим ва илмий-амалий ғояларимни баён этдим ва бошланғич таълим ҳақидаги йўриқномамни аввало илмий муассасалар, халқ таълими вазирлиги муҳокамаларидан ўтказдим.

— Буюк аллома Жалолиддин Румий айтганларидек, «Ҳар қандай йўқотиш — топишдир. Ҳар қандай топиш — йўқотишдир». Лекин сиз аксинча, топгансиз. Сиз мақолаларингизда «Шодлик мактаби»ни тарғиб қилаяпсиз. Унинг дастурини ҳам ишлагансиз. Бу мактабнинг ўзига хос хусусиятлари нималардан иборат? Маҳаллаларда уни ташкил этиш мумкинми?

— Илмий-амалий изланишлар ғоялар тизимларини мустаҳкамловчи пойдевор. Мен иш фаолиятимда Халқаро илмий анжуманларда, Эрон, Покистон, Туркия, Бирлашган Араб Амирликларида бўлганимда ҳақиқий шарқона мактаб-мадрасаларда олиб борилаётган ўқиш, ўқитиш, тарбия хусусидаги яхши тажрибалар фикрларимни бойитди, янги-янги ғоялар туғилди. Бу мамлакатларда тарбия ва таълим бутунлай бошқача. Университет ва мадрасаларда энг муҳим дунёвий ва диний фанлар, ахлоқ ва одобга оид фанлар ўқитилади. Болалар, йигитлар, хотин-қизлар мактаб ва куллиётлари алоҳида-алоҳида... Уларда ҳам, бизда ҳам маҳалла бор, турмуш тарзимиз, урф-одатларимиз, диний қарашларимиз ҳам бир хил. Шундай экан, эндиликда Шарқ мамлакатларида тарбия ва таълим соҳасидаги янгиликлар, илғор тажрибаларни ўз республикамизда қўллаш вақти келмадимикин?

Ўзбекистон келажаги бугунги ёш авлод тарбиясига, унинг шарқона қадриятларига кўп жиҳатдан боғлиқ. Зотан, мустақил жамиятни эътиқодли, қалби пок, руҳан баркамол авлодлар қуради. Бунинг учун миллий мактаблар сув билан ҳаводай зарур. Миллий мактабни мен «Шодлик мактаби» деб аташни лозим топаман... Хўш, унинг мақсад ва вазифалари нималардан иборат?

Энг аввало, янгиланаётган бошланғич мактабдаги тарбия ва таълимнинг бош вазифаси бола руҳида захр бўлган адолат ва эзгуликни барқарорлаштириш, унинг илм-ҳунар ўрганишга бўлган истакларини рўёбга чиқариш зарур. Миллий бошланғич мактабнинг олий мақсади, ўтмишда йўл қўйилган хатоларни тузатиш, инсон омилига янгича ёндошиш, унутилган барча қадриятларимизни тиклаш, уни авлодларга етказиб бермоқ даркор. Бу ҳаётнинг поклиги учун кураш, кичик ёшдаги мактаб ўқувчиларининг қалбига яхшилик, эзгулик уруғларини сочиш, уларнинг ўсиб-унишлари учун шароит яратишни тақозо этади.

Маҳаллалар қадим-қадимдан Марказий Осиё давлатларида мисоли ота-она, мактаб, билим, таълим-тарбия маркази — юрак қон томирлари бўлиб келган. Маҳаллалардаги чойхоналар, гузару гапхоналар мулоқот, гурунг манзилгоҳлари, тарбия ва таълим масканлари бўлган. Президентимиз маҳаллаларга «Ватан ичра кичик Ватан» деб таъриф бердилар. Чиндан ҳам шундай. Зотан, одамни одам қиладиган ҳам, сафдан чиқарадиган ҳам шу маҳалланг, маҳалланг киндик қонинг тўкилган қутлуғ Ватан парчаси...

Ўтмишда Туронзамин маҳаллаларида касбкор ва диний мактаблар, мадрасаларда бўлган ўғил ва қиз болалар мактаблари алоҳида фаолият кўрсатган, унинг жуда кўп афзалликлари бор. Инқилобга қадар Ўзбекистон ҳудудида «Зебуннисо» деб аталган хотин-қизлар мактаблари фаолият кўрсатган. Ўзбекистон халқ шоираси Зулфияхоним ҳам шу мактабда ўқиган. У кишининг ёзишларича, бу мактабни битирганларнинг кўплари маърифатли, касб-ҳунар эгалари бўлиб етишганлар. Бундай мактабларнинг ўзига хос дастури, ўқитиш усуллари бўлган.

Биз тавсия қилаётган «Шодлик мактаби»нинг мақсади қиз ва ўғил болаларни эртароқ ҳаётга тайёрлаш масаласидир. Қиз болаларга жуда ёшликдан муомала маданиятини ўргатиш, уй юмушларини дид-фаросат билан бажариш, одоб-ахлоққа ўргатиш, чеварлик, пазандалик санъатини эгаллаш, билимдон отинларни тайёрлаш, бир сўз билан айтганда, бўлажак шарқ аёлини ёшликдан шакллантиришдан иборат.

Ўғил болалар мактабини билимдон эркак ўқитувчилар қўлига топшириш даркор. Токи улар болаликдан иродали, мард, эпчил-чаққон, полвон бўлиб ўссинлар, касб-ҳунар соҳиби бўлиб етишсинлар. Бундай мактаблар маҳалла кенгашлари қошида ҳам фаолият кўрсатади. Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлигининг 2000-йилгача мўлжалланган истиқбол режасида миллий мактабга ўтиш учун барча шарт-шароитларни яратиш кўзда тутилган. Келажакда бошланғич миллий мактаб бинолари қуриш учун Ўзбекистон меъморларининг лойиҳалари яратилмоқда. Бундай хайрли ишлар амалга оширилса, маънавиятимизнинг яна бир гултожиси юз кўрсатади. Бинобарин маънавиятимизнинг мустаҳкам илдизлари — оила, маҳалла ва мактабдир.

Ашурали АҲМАД суҳбатлашди.

Раҳмдил ва меҳр-мурувватли бўлайлик

ҲАР БИР ОИЛА ЭЪТИБОРДА

Фаоллар идорага тўпланишганда маҳалла оқсоқоли Акбарҳожи ака стол устидаги қоғозларни титкилаб, ниманидир хомчўт қилиб ўтирарди.

— Сизларни йўқлашимдан мақсад, — деди оқсоқол йиғилганлар билан ҳол-аҳвол сўрашгач, — бир масала юзасидан маслаҳатлашиб олишимиз зарур. Ҳаммангизга маълум маҳалламизда яшаётган ёрдамга муҳтож кишиларга давлатимиз томонидан маблағ ажратилаяпти. Қийналиб қолган бошқа оилаларга мадад қўлини чўзиш учун ўзимизда ҳам имконият бор экан.

— Бирорта таклифингиз бўлса бемалол айтаверинг, — деди фаоллар орасида ўтирган маҳалла ХДПсининг котиби Акбар Холмуҳамедов.

— Бўлмаса эшитинглар, — дея Акбарҳожи ака гап бошлади. — Маҳалламиздаги айрим кишилар зарурат бўлганда ишлатарсиз, деб пул беришаяпти. Илоё, уларнинг ҳамёнига барака кирсин. Кечагина йиғилган маблағни ҳисоблаб кўрсам бемалол 5-6 оилага озиқ-овқат олишга етади. Бундан ташқари жамғармамизда ҳам озгина пулимиз бор. Шуларни қўшиб, муҳтож хонадонларга хайр-эҳсон улашсак, дегандим.

Йиғилганлар оқсоқолнинг бу гапидан кейин жонланиб қолишди.

— Жуда яхши ўйлабсиз, Ҳожи ака, — деди фаоллардан бири Абдуқодир Ҳожибоев. — Менимча ёрдамни биринчи галда маҳалламиздаги Башорат ая Нажмиддиновага уюштириш керак. Унинг келини оғир касал, бешта невараси билан ўралашиб қолди.

— Тўғри таклиф, — унинг гапини маъқуллади Раҳматилла Солихўжаев. — Мен ҳам ўз фикримни айтмоқчиман...

Шу куни фаоллар маслаҳатлашиб, кимларга ёрдам берилишини келишиб олдилар. Орадан бир неча кун ўтгач маҳалладаги 24 та оилага 5 килограммдан гўшт, 7 килограммдан гуруч, 2 килограммдан ёғ берилди. 4 та оилага эса 1000 сўмдан пул ажратилди.

91-уйнинг 30-хонадонида яшаётган Ёқуб ота Мирсодиқов хайр-эҳсонларни қабул қилиб олар экан, чойхонада, кўпчилик орасида оқсоқол ва фаолларни дуо қилди, уларга узоқ умр тилади.

Шайхонтоҳур туманидаги Сархумдон маҳалласида одамларга бундай саховат кўрсатилаётганига тез-тез гувоҳ бўлиш мумкин. Маҳалла оқсоқоли Акбарҳожи Асқаров фаолларнинг бошини қовуштириб, кексалар, ёлғиз кишилар, кўп болали оилалар ғамида куйди-пишди бўлаётгани туфайли жамоада обрў топмоқда. Айни пайтда ушбу маскандаги 31 та кўп қаватли уйда 8 мингга яқин аҳоли истиқомат қилаяпти. Диққатга сазовор жойи шундаки, ҳар бир оила маҳалла фаолларининг эътиборида.

— Икки ўғлим тижоратчи бўлиб ишлайди. Шукр, оиламизда ҳеч нарсадан камчилигимиз йўқ, — деди Акбарҳожи ака биз билан суҳбатда. — Маза қилиб уйда кексалик гаштини суриб ётсам бўлади. Аммо мустақил юртимиздаги ўзгаришлар, маҳаллаларга берилаётган катта эътибор боисидан куч-ғайратим бор экан, маҳалла, халқимиз билан биргаман. Мен ҳар ойда олаётган нафақа пулимни ҳам муҳтож оилаларга бераяпман.

Акбарҳожи аканинг саъй-ҳаракати билан яқинда республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси томонидан тўртта хонадонга ёрдам уюштирилди. Маҳалладаги дўконга кам таъминланган оилаларнинг рўйхати берилган. Уларга маҳалла ҳисобидан бепул озиқ-овқат маҳсулотлари ажратилмоқда.

Булардан ташқари, маҳалла ўз ҳудудида жойлашган 38-мактабни оталиққа олган. Ҳар йили таъмирлаш ишларига яқиндан ёрдам беради. Яқинда эса ўқувчиларга 2,5 минг сўмлик ёзув дафтарлари бепул тақдим этилди.

Ҳа, Сархумдонда ана шундай меҳр-мурувватли кишилар аҳил-иноқ яшашмоқда.

Саъдулла ШОДИЕВ.

1996 йил—Амир Темур йили

УНУТИЛМАС ҚАДРИЯТЛАР

Маълумки, 1996 йил соҳибқирон Амир Темур йили деб эълон қилинган. Шу санага бағишлаб барча жойларда бўлгани каби Республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг Тошкент бўлими ҳам бир қатор тадбирларни амалга оширмоқда.

— 1996 йил соҳибқирон Амир Темур йили деб эълон қилиниши маънавиятимизга янада куч-қувват бағишламоқда, — дейди биз билан суҳбатда «Маҳалла» хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими раисининг ўринбосари Муборак Юнусхўжаева. — Юртбошимиз Ислом Каримов айтганларидек, бу санани нишонлаш билан биз нафақат бобокалоннинг руҳларини шод этамиз, балки урф-одатларимиз, ўтмишимизнинг бой меросларини, қадриятларимизни ёшларга етказишга ҳаракат қиламиз. Шунингдек урф-одатларни замонамизга мослаштириб, яхши жиҳатларини сақлаб қолган ҳолда ҳаётга тадбиқ этамиз.

Бунинг учун қилинадиган ишлар режалаштириб олинди. Масалан, барча туманлардаги маҳаллаларда, ундан ташқари мактаб, институт корхона ва ташкилотларда «Маданиятимиз, маданий меросимиз ва давр» мавзуида Амир Темурнинг ҳаёти, даври ҳақида суҳбатлар, учрашувлар ўтказилмоқда. Бу давра суҳбатларига шарқшунослар, олимлар, тарихчилар, ёзувчи ва шоирларни жалб қилмоқдамиз.

Шунингдек, шаҳримизнинг барча маҳаллаларида «Барҳаёт анъаналар» шиори остида турли мазмундаги кўрик-танловлар уюштирдик. Ўзбек халқи азалдан болажон халқ. Энг олий мақсади фарзандини вояга етказиб тўйини ўтказиш, орзу-ҳавасини кўриш. Шуни эътиборга олиб ёр-ёр, келин салом, алла айтиш, меҳмоннавозлик ва миллий таомлар тайёрлашни ўз ичига олган тизма асосида босқичма-босқич кўрик-танловлар бўлиб ўтди. Уларда деярли барча маҳаллаларда истиқомат қилувчи хотин-қизлар вакиллари иштирок этдилар. Якуний босқичда куч синашиш эса албатта ғолибларнинг ғолибига насиб этди. Албатта бу ўтказилган тадбир бежиз кетмайди. Чунки биз бир қатор истеъдодларни ҳам кашф этдик. Оддий аёллар орасида кўпгина истеъдод соҳибалари бор экан.

Шаҳар хотин-қизлар қўмитаси, Мирзо Улуғбек номли Тошкент Давлат университети хотин-қизлари қўмиталари билан биргаликда университетнинг маданият саройида «Авлодлар учрашуви» бўлиб ўтди. Бу учрашувга фаол онахонлар, ўрта ёшдаги хотин-қизлар ҳамда университетнинг филология факультетининг талаба қизлари таклиф этилди. Унда 60, 70, 80, 90 ёшли онахонлар ҳам 11, 12, 13 бола тарбиялаган қаҳрамон оналарнинг меҳнатлари эъзозланиб, босиб ўтган ҳаёт йўлларидаги ибратли томонлар очиб берилди ва муносиб тақдирланди. Ҳали қиладиган ишларимиз кўп.

Дония ЗОКИРОВА ёзиб олди.

Шундай бир ният қилайликки, ҳамиша юртимиз осмони чароғон бўлсин.

Оила сабоқлари

МУҲАББАТГА ХИЁНАТ

Шерзод билан Камола бир маҳаллада таваллуд топишди, мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ бир-бирига кўнгил қўйишди. Албатта, бунга бирга дарс тайёрлашлари (улар ёнма-ён қўшни эдилар), ота-оналарининг яхши муносабатлари сабаб бўлса ажаб эмас.

Вақт ўтиб улар барча тенгдошлари қатори мактабни тугаллаб, мустақил ҳаётга йўлланма олишди. Шерзод ҳайдовчилик курсига, Камола тикувчилар тайёрлаш курсига ўқишга кирди.

Улар бир-бирини кўрмаса худди бирор нарсасини йўқотгандек жонсарак ҳолатга тушар эдилар. Бу, айниқса, Шерзод ҳарбий хизматга жўнаб кетганда намоён бўлди. Ҳамма ўз ташвиши билану Шерзод билан Камола учун бир ярим йиллик ҳарбий хизмат мисоли 5-10 йилдек узоқ туюлди. Уларнинг бири «Мени кут», иккинчиси кўзда ёш билан сукут сақлашдан бошқа сўз айтмай хайрлашишди.

Ўтган бир ярим йил ичида улар мактублар орқали дийдорлашиб туришди... Шерзод ҳарбий хизматдан қайтгач ота-онасию барча яқинлари иштирокида оқ фотиҳа берилиб, маҳаллада тўй ҳам бўлиб ўтди.

Икки ёнма-ён, кўздек қўшнилар ўртасидаги яқинлик янада мустаҳкамланиб борди. Шерзод шаҳардаги қурилиш ташкилотларидан бирида ҳайдовчи, Камола эса тикувчилик цехида чевар бўлиб ишлай бошлади. Камола уй-рўзғор ишларида саранжом-саришталиги, пазандалиги билан қайнона-қайнотасининг ҳурматини қозонди.

Кунлар, ҳафталар, ойлар шу зайлда ўтаверди. Оилада фарзанд, бобою бувилар учун набира дунёга келгач, қувончни бир кўрсангиз эди... Чақалоқнинг исмини Беҳзод қўйишди.

Вақт ўтиб, Шерзод ва Камола қизлик ҳам бўлишди. Камола қайнонаси Шарифа ая билан биргаликда болалар тарбияси, рўзғор юмушлари билан банд. Шерзод такси ҳайдовчи бўлиб ишга кирди. Ҳар куни рулда, ойлик режани бажариш ҳақида гапириб, нонуштани ҳам апил-тапил қилиб ишга жўнайди.

Кейинги пайтларда Шерзоднинг юриш-туриши ўзгарди. Пул топишга ружу қилиб, «Тунги сменада ишлаяпман», дея уйга келмайдиган, ичкиликка берилиб, ота-онасию ука-сингиллари ва Камолага қўрс муомала қиладиган бўлиб қолди. Фарзандлари Беҳзод ва Ҳилолага қиё ҳам боқмасди, эркаламасди.

Хонадондагилар Шерзодга панду насиҳатлар қилишди, койишди, барибир унга кор қилмади, ўз билганидан қолмади. Натижа гулдек оиланинг барбод бўлиши билан тугади.

Бу воқеани дилимда ачинишу надомат билан қаламга олишга жазм этдим. Зора, бу ҳаётда ўз йўлини йўқотган, адашганлар учун сабоқ бўлса.

Ҳа, инсон учун муқаддас туйғу-муҳаббат илдизига болта урилди. Шерзод учун жонини ҳам беришга тайёр Камоланинг барча орзу-умидлари саробга айланди. Севимли, дил тўридан жой олган, фарзандларининг дадажониси Шерзод Камоланинг муҳаббатига хиёнат қилди. Виждонини йўқотди. Шерзод айшу ишратга, шайтон васвасасига берилди: ўзидан 5-6 ёш катта бўлган аёлни «севиб қолди». Оиласию ота-онасини, маҳалла-кўйни ҳам ўйламай, уйдан бош олиб чиқиб кетди...

Шунчалик ноинсофлик бўладими, дунёда?! Ота-она қадди букилди. Камола фарзандлари дадаси Шерзодни сўраганларида жавоб тополмай кўзларидан шашқатор ёш оқади...

Мазкур воқеага шу ерда нуқта қўйдиму, инсонлар қалбидан иймон, виждон, эътиқод йўқолмаслигини, инсоф, адолат, эзгулик йўлдош бўлишини яратган Аллоҳ таолодан сўраб қолдим.

Шоира АБДУТОЛИПОВА.

НОМИГА МУНОСИБ

Жаҳон тарихидаги буюк сиймолардан бири, туркий халқларнинг иқтисодий, сиёсий ва маънавий тараққиётига салмоқли ҳисса қўшган улуғ давлат арбоби, саркарда, илму фан, маданият ҳомийси, соҳибқирон бобомиз Амир Темур таваллуд куни муносабати билан Собир Раҳимов туманидаги Шифокорлар шаҳарчасидаги унинг номи билан аталувчи маҳаллада катта тантана бўлиб ўтди. Тадбирда маҳаллада истиқомат қилувчилар байрам дастурхонига таклиф қилиндилар. Табаррук 80, 90, 100 баҳорни кўрган отахон-онахонларнинг муборак тўйлари, катта оилаларнинг ўғилларини ва кам таъминланган оила фарзандларининг суннат тўйлари яхши ниятлар билан соҳибқирон туғилган кунда ўтказилди. Бу тадбирга маҳалла қўмитаси раиси Эркин Шораҳимов ва бир қатор маҳалла оқсоқолларию фаоллари бош-қош бўлдилар.

Маҳлиё МИРСОАТОВА.

Аҳоли турар жойларида

БИЗНИНГ БУВИЖОНЛАР

Ҳамза туманидаги Наврўз маҳалласи ва 244-мактаб жамоаси ҳамкорлигида «Авлодлар учрашуви» мавзуида уюштирилган «Бизнинг бувижонлар» номли кўрик-танловнинг якуний босқичи бўлиб ўтди.

Алоҳида белгиланган столда 26 талабгорлар ичидан ғолиб чиққан 5 аёл ўтирарди. «Бўш вақтингиздаги севимли машғулотингиз» деб номланган шарт бўйича чиққан Белла Аванесова танловни бошлаб берди. У ўзининг пиширган тортининг гўзаллиги ва ширинлиги билан томошабинлар олқишига сазовор бўлди. Матлаб Қўлдошева томонидан кўрсатилган миллий ҳунармандчилик турларидан бўлган попопчилик иш намуналаридан сўзана, чойшаб, қўлда тўқилган кийим турлари ва турли қўл ишларидаги гўзаллик ва нафисликка нафақат томошабинлар, балки ҳакамлар ҳайъати ҳам тан берди. Шунингдек Матлаб опа Гулчеҳра Толипова билан «Тошболта ошиқ» спектаклидан саҳналаштирилган парчалардаги иштироки унинг истеъдодидаги яна бир янги қирра, яъни актёрлик маҳоратидан ҳам хабардор эканлиги билан барчани қойил қолдирди. Галия Алишева севимли қўшиқларини ижро этган бўлса, Алла Макарова эса «Киндер» совғалари деб номланган ўйинғоҳлар кўргазмасини намойиш этди. Сўнгра билағон бувилар, неваралар билан боғлиқ руҳий ҳолатлар ечими каби шартлар бўйича ҳам ўзларининг топқир, зукко, қалбан гўзал, ҳажвияга бой эканликларини кўрсатдилар.

Танлов бошиданоқ иштирокчилар тенг кучга эга рақибалар эканликларини кўрсатдилар. Ҳакамлар ҳайъати аъзоларига ҳам ғолибларни аниқлаш осон бўлмади. Шунинг учун бувиларни хафа қилмаслик учун барчаларига гуллар ва эсдалик совғалари топширишди. Танловда иштирок этолмаган, лекин қобилиятлари билан алоҳида ажралиб турадиган бошқа бувилар ҳам мукофотландилар.

— «Қари бор уйнинг зари бор» деганларидек бувижонларимиз бор экан, ўқувчилар тартибли, озода ва тарбиялидир, — дейди биз билан суҳбатда мактаб директори Фарида Жўраева. — Чунки кўп ота-оналар ишда. Шу боисдан қийинчиликлар кўпроқ бувижонлар зиммасида. Шунинг учун ҳам уларнинг меҳнатини доимо муносиб баҳолашга ҳаракат қиламиз.

ДАСТУР АСОСИДА

Шайхонтоҳур туманидаги 85-мактаб жамоаси бир эмас уч маҳалла — Зангиота, «Каттабоғ» ва «Илгари» маҳаллалари билан ҳамкорликда «Барҳаёт анъаналар» номли адабий кеча ўтказди. «Маҳалла-мактаб—оила» дастури бўйича ўтказилган бу кечага табаррук онахонлар, отахонлардан тортиб жажжи ўғил-қизларгача ташриф буюришди.

Кечада мактаб директори Дилором Жавҳарова «Ўқувчилар тарбиясида маҳалла жамоасининг роли» тўғрисида сўзлади. «Каттабоғ» маҳалласи қошида ташкил этилган «Ферузабону» халқ оғзаки ижоди дастаси томонидан ўтмишимизнинг бой меросларидан бўлган «Ёр-ёр», «Келин салом» айтиш ва турли лапарлар ўзгача жило, меҳр-муҳаббат ва маҳорат билан ижро этилди. Мактаб ўқувчиларидан Зиёда Умарова, Жамшид Исоқовлар талқинидаги саҳна асарлари ўз тарбиявийлиги билан ажралиб турди. Шунингдек мактабнинг педагогика жамоаси ва ўқувчиларидан иборат ташкил этилган ҳаваскорлик жамоаси томонидан ижро этилган куй ва қўшиқлар даврага файз бағишлади.

СУРАТЛАРДА: 85-мактаб ва маҳаллалар ҳамкорлигида ўтказилган «Барҳаёт анъаналар» кечасидан лавҳалар.

Рашид Галиев олган суратлар.

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК

Чилонзор туманидаги 162-мактаб ва Чилонзор маҳалласи қатор йиллардан бери ўзаро ҳамкорликда бир қатор амалий ишлар олиб боришади. Шу боис ҳам 162-мактаб тумандаги илғор илм масканларидан бири деб саналса, маҳалла ҳам намунали жамоалар қаторидан ўрин олган. Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган навбатдаги тадбир ҳам ҳамжиҳатликда тайёрланди.

Шарқона безатилган мактаб залига меҳмонлар, ота-оналар, ўқитувчи ва ўқувчилар ташриф буюргач кеча очилди. Саҳна пардаси кўтарилгач тўрдаги тахтда ўтирган Амир Темур қиёфасидаги Мирсултон Абдуллаев, унинг вазирлари кўринишидаги Асрор Иброҳимов, Жаҳонгир Нажмиддиновларни нафақат ўқитувчилар, ҳатто ота-оналарнинг ўзлари ҳам таний олмадилар. Амир Темур ҳаётидан ҳикоя қилувчи саҳна асарини мактаб ўқувчилари маҳорат билан ижро этдилар. Шунингдек сўзга чиққан ўқитувчилар, маҳала вакиллари соҳибқирон Амир Темурнинг босиб ўтган ибратли ҳаёт йўли ҳақида гапириб бердилар. Оталиқ ташкилоти деб ҳисобланган «Ўздонмаҳсулотлари» корпорациясига қарашли 6-нон заводи вакиллари бир қатор фаол ўқитувчилар ва ўқувчиларига эсдалик совғаларини топширдилар. Маҳаллада истиқомат қилувчи ота-оналар ҳам фарзандларига атаб ўз совғаларини топширдилар. Маҳалла қўмитаси номидан Равшан Ҳожихонов, тарих ўқитувчиси Жўрахон Абдурауповаларнинг меҳнати алоҳида таъкидланди.

1200 ўқувчи ўқийдиган масканда маҳалла билан мактаб ўртасидаги ишлар чиндан ҳам яхши йўлга қўйилган.

Оқила РАИМОВА.

Қўшиқ сеҳри

ЮРАКДАН КУЙЛАБ

Болаликдан санъатга меҳр билан қараган инсонга гўзалликлар доимо ҳамроҳ бўлиши табиий бир ҳолдир. Асли исми Фозил, кўпчилик эса Абдувоҳид деб таърифлайдиган бу йигит ёшликдан мусиқага, айниқса миллий мусиқа асбобларимизга ихлоси бўлакча эди. Қўлига най, дутор, танбур, тор олиб ўзича машқ қилар, санъатга бутунлай бериларди. Бу интилишни кўриб, сезиб бораётган мусиқа раҳбари, найчи Жалил Камолов унга мусиқа асбобларни чалиш сир-асрорларини кўп тушунтириб борар, кўмаклашарди.

Ўз қонида жўш уриб, қизиқиши ниҳоятда уфуриб турадиган Абдувоҳид Зайнутдинов кўп вақт ўтмай, миллий мусиқа асблари чалишни мустақил ўрганиб олди. Охунбобоев номли 45-ўрта мактабни тугатиб, меҳнат кучоғига отланди. Аммо мусиқага ҳаваси бирон муддат ҳам сўнмади, балки машқларни давом эттириб, аста-секин классик шоирларимизнинг мумтоз ғазалларини куйлайдиган бўлди. Ёш хонанда кўпроқ Фарғона водийсининг булбули ҳисобланган икки қўшиқчи — Маъмуржон Узоқов ва Муроджон Аҳмедовга алоҳида меҳр-муҳаббат билан қарар, ўзи ҳам ўшаларга ўхшаб куйлашни, халқимиз олқишига муяссар бўлишни орзу қиларди. Кўп ўтмай орзуси ушала бошлади. Радио тўлқинларида, зангори экран олдига чиқиб, ўзининг дилрабо ашулаларини ижро эта бошлади.

Абдувоҳид Зайнутдинов Акмал Икромов туманидаги маҳаллаларда ўтказиладиган тантаналарда фаол иштирок этиб, дилдан куйлаб, маҳалладошларнинг олқишларига сазовор бўлмоқда. У куйлаган «Нигоҳ айлаб», «Самарқанд ушшоғи», «Эй сабо», «Ўзбекистоним», «Ўртар», «Бўлибдур», «Гулистоним», «Баёт—4», «Айламас», «Суратинг» каби мумтоз ашулалар ҳаммани бирдек хушнуд этмоқда.

Бундан 40-50 йил муқаддам азим шаҳримизнинг Чўпон ота маскани ўз боғлари билан ном чиқарган эди. Бундаги тар мевали дарахтларга булбуллар ошиқарди. Шу туфайли Чўпон ота атрофида ўнлаб кашшофлар оромгоҳлари жойлашган эди. Чўпон ота кўп ўтмай қурилиш майдонига айланиб, баланд иморатлар қад ростлади. Аммо Боғистон деган даҳа Бўзсув ёнида қолди. Шу Боғистонда туғилиб вояга етган Абдувоҳид Зайнутдинов 40 йилдан кўпроқ мумтоз ашулаларимизни юракдан куйлаб, Боғистон номини муносиб оқлаб келмоқда.

Омон САЙДАМИНОВ.

Темур УБАЙДУЛЛО

СОҲИБҚИРОННОМА

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонларида).

Буюк салтанатни тиклади Темур,

Ўн икки доно сифат,
Амир таянчи бўлди.
Соҳибқирон юртининг,
Ўн икки буржи бўлди.

Бундан буюк салтанат,
Довруғ солди жаҳонга.
Барча таъзим айлади,
Темур Соҳибқиронга...

...Ҳилол яшнар парпираб,
Ҳилпираган чоғида.
Ўн икки порлоқ юлдуз,
Юртимнинг байроғида.

Буюк зотлар нафаси,
Ҳамишалик қўлласин!
Она юртимни мудом,
Ғолибликка йўлласин!

СОҲИБҚИРОН ТУШЛАРИ ҚИССАСИ

Кўзни юмсанг хаёлингда,
Минг турли ўй айланар.
Тушларингда асов тулпор,
Жиловланар, бойланар.

Ўнгингда бўй бермаган,
Нозанинни қучасан,
Гоҳ дарёда сузар бўлсанг,
Гоҳ осмонда учасан.

Нетонг, ғариб қисматга,
Икки жаҳон хўр бўлар,
Зўрларнинг ҳам тушлари,
Ўзи каби зўр бўлар.

...Аммо Темур туш кўрибди:
Кенг, сайхон дала эмиш.
Оёқ ости бир ажиб,
Чучмома, лола эмиш.

Боқсаки яйлов узра,
Аста ғимир-ғимирлаб.
Ўтлаб юришган эмиш,
Сон-саноқсиз сигирлар.

Яйловда ўт йўқ эмишу,
Очмасмиш жониворлар.
Ажаб, аммо яқин борса,
Қочмасмиш жониворлар.

Амир Темур битта-битта,
Соғиб олмиш уларни.
Оппоқ сутнинг жилваси,
Оппоқ-оппоқ ўйнармиш.

Шу аснода Соҳибқирон,
Лочинни кўриб қолмиш.
Лочин амир томонга,
Бошини буриб қолмиш.

Қоқиб аста қоматин,
Келиб қўнмиш қўлига.
Лочин билан бир туйғунлик,
Оқиб кирмиш дилига.

Амир Темур қурандозлар —
Ила суҳбат қуради:
Тушин айтиб улардан,
Таъбирини сўради.

«Ёғийлар-ла олишиб,
Албат ғолиб чиқарсиз.
Ё амирим қудрат ила
Энг баттолин йиқарсиз...»

Туғлуқ келиб қўшилиб,
Кўнгли нақ осмон бўлди.
Соҳибқирон довруғи,
Машҳури жаҳон бўлди...

...Балхга сари йўл тутган,
Соҳибқирон туш кўрмиш.
Неча-неча хумларни,
Қатор кўрмиш, бўш кўрмиш.

Амир тутиб бир-бирига,
Урар эмиш хумларни.
Сополларнинг парчаси,
Тўлдирармиш қумларни.

Қилич ила урганда,
Хумлар чил-чил бўлармиш.
Қилич дами ғадир-будир,
Соҳибқирон кулармиш...

Сачраб туриб Жаҳонгир,
Узоқ-узоқ ўй сурар,
Чорлаб қурандозларни
Тушнинг таъбирин сўрар.

Бари айтар бир сўзни,
Ерга қадар букилиб:
«Шоҳ Мансурнинг қўшини,
Тутдек кетгай тўкилиб».

Зафар қучди иншооллоҳ,
Лашкар ғолиб музаффар.
Соҳибқирон Аллоҳга,
Шукр айтар тонг қадар...

...Сўнгги сафар эканин,
Билмасди Соҳибқирон.
Қиш қаҳридан лашкари,
Топди Ўтрордан омон.

Авжга минар совуқлар,
Бўрон увлар сар-сари.
Юрсам дейди йўл босиб
Ўшал марра — Чин сари...

Иситмада ёнади,
Титраб-титраб ширин жон.
Туш кўради алаҳлаб,
Падарин Соҳибқирон.

Кенг қамишзор ичида —
Турар эмиш у танҳо.
Қаршисидан чиқибди,
Саман отда бир сиймо.

Бир сўз демай оҳиста,
Қамчи босмиш у отга.
Жаҳонгир интилармиш,
Етай дея ул зотга.

Қолаверди тўхтанг деб,
Зор-зор айтиб, сўроқлаб.
Етолмади, ул отлиқ,
Кетди охир йироқлаб.

Чўчиб очди кўзини,
Юрагида ғалаён...
Аста туриб ташқари —
Чиқади Соҳибқирон.

Бибихоним сўрайди:
«Аълоҳазрат, не бўлди?
Нечук бирдан дилингиз,
Бундоқ ғуссага тўлди?»

«Ҳақиқатнинг олдида,
Нетайин, қойим турдим.
Бибим, оқшом тушимда,
Бузрукворимни кўрдим.

Улар минган тулпорга,
Етолмадим, ой Бибим.
Ажал энди ёқамдан,
Тутар ҳойнаҳой, Бибим...

Шундан ўйим паришон,
Шундан йўқолди тинчим.
Наҳот руҳим тутаса,
Туғаб яшаш илинжим!?.»

«Наҳот Соҳибқироним,
Боқийликла топишар?»
Биби берар тасалли,
Лекин қайғу ёпишар.

...Мулки Турон, балки бутун,
Жаҳон ғамга ботади.
Соҳибқирон жасади
Самарқандга қайтади...

Табиат суйганини,
Буюк қилиб яратгай,
Йилларгаю йўлларга,
Суюк қилиб яратгай.

Ҳар сўзида пурмаъно,
Улар соҳиб каромат.
Тўғри чиқар қилсалар,
Тақдирдан гар башорат.

Ундоқ зотлар қутлуғ ният,
Ҳам бўлурлар қалби пок.
Аллоҳ бермиш уларга,
Беназир ақлу идрок.

Ундоқ зотлар аслида,
Шашти нақ довул бўлар.
Улар босган излари
Ватан ичра гул бўлар.

Бундайин эзгу қисмат,
Дили оққа насибдур.
Буни билмас кимса бор
Осийдур, мутаассибдур.

Юртимнинг ўғлонлари,
Инжу бўлсин, дур бўлсин.
Идрок бобида танҳо
Қалби тўла нур бўлсин.

АЖДОДЛАРНИНГ НОХУШ ҚИССАСИ

Сендан ким қолади дунёда издош,
У доно бўлларми ёки бир авбош?
Не бўлса ҳамки қолсин туёқ деб,
Дуо этганларнинг боши бўлсин тош.

Яшасин минг йиллар соғу саломат,
Дуоси қанчалар бўлгай ижобат.
Авлодинг гул бўлсин боғларда битган,
Солмасин бошингга тавқи маломат.

Кўз-кўзлаб яшаса топган бахтингни,
Аҳиллик, бирлик-ла боғлаб аҳдини.
Кина, адоватга берса агар куч,
Емириб ташлайди тожу тахтингни.

Авлодлар, эрурсиз андоқ пурҳикмат
Гоҳида ожизу, гоҳи зўр қудрат.
Мозийдан то шу кун келади садо,
Тилайди аждодлар инсофу омад.

Адоват бор жойда уммонлар йўқдур,
Шўришу ғавғода имконлар йўқдур.
Чўлу саҳроларда қолажак лошлар,
Орзулар, умидлар, карвонлар йўқдур.

Йиллар ўтмоқдадур сафма-саф бўлиб,
Йиллар ўтмоқдадур лиммо-лим тўлиб.
Аждодлар руҳи доимо уйғоқ,
Авлодлар яшайди тавобга келиб.

Ёраб, илк одамзот қаддин тутган дам,
Илк бор адолатга берганди барҳам:
«Дунёда нимаики неъмат оти бор,
Барчаси меники, менгадир ҳамдам».

Меники деб қанча даврон кулади,
Бир жон эвазига минг жон қулади.
Юлдузлар хижолат милтираб қолди,
Замонлар устига замон қулади.

Ким айбдор — то ҳануз бу савол жумбоқ,
Ким айбдор жавобдан саволлар кўпроқ.
Тақдирга юкланди барча кўргулик,
Аллоҳ ажри дедик, тинмадик бироқ.

Буюк салтанатни тиклади Темур,
Истаги: авлодим отса зўр томир.
Мулки Турон дунё узуги бўлиб.
Халқим осойишта кўрсайди умр.

Авлодлар томирни қирқдилар лекин,
Буюк салтанатни йиқдилар лекин.
Оҳу гўштин бўлиб олишган мисол,
Диёнатни гўрга тиқдилар лекин.

Самарқанд тошлари йиғидандир нам,
Минораи Калон бўлгай каби хам.
Улуғбек юлдузга кўтарган юртин,
Тошқалблар ҳокисор этгани алам

Бир ёнда Ҳиротдан хўрсиниқ келар,
Қудратли овоз ҳам кўп синиқ келар.
Мулки Турон узра ноаҳиллик деб —
Аталган ёвуз ёв босириқ келар.

Ўзингдан чиқса гар ҳасаддан бало,
Нажотинг қайдаю қайдадир даво?!
Булоқлар тинади қайнамо қликдан,
Қушлар айтажакми савт ила наво?

Соҳибқирон айтар: «Эй, фарзандларим,
Кўзимнинг қароғи, жон дилбандларим.
Миллатнинг дардига дармон бўлингиз,
Бўшаштирманг мени бўғин бандларим.

Адолат, озодлик дастида бўлинг,
Ёмонлик, разолат қасдида бўлинг.
Нифоқ тухумларин экмангиз асло,
Яхшилик, эзгулик ростида кўлинг!»

Нифоқ тухумлари унди оқибат,
Фарзандлар зулмига кўнди оқибат.
Чарақлаб порлаган Турон қуёши,
Тожлар талошида сўнди оқибат.

Биров Самарқандга кўз тикди муштоқ,
Биров Ҳирот узра қадади байроқ.
Бири суронларда этди жон таслим,
Туғамади тожнинг талоши бироқ.

Ота васияти унут бўлганда,
Ёғийларнинг қўли баланд келганда,
Амир Темур руҳи чирқираб гирён,
Авлодлар юраги қонга тўлганда.

Эсладилар: «Қандоқ бўлди синоат,
Юз ўгирди биздан бахту саодат.
То ҳануз безовта валийлар руҳи,
Теграмизда учиб чекар надомат».

Юлдузларни бизга гулдаста қилган,
Ғазаллар сарасин дилдаста қилган,
Чеккан мўйқалами ила қалбини,
Темурий султонга пайваста қилган.

Зоти улуғлар ҳам зорлаб ўтдилар,
Аҳиллик, бирликка чорлаб ўтдилар.
«Қайдасан, адолат» дея оҳ уриб,
Бир оний шам мисол порлаб ўтдилар.

Оташин ниятлар, бизларгадир ёр,
Ҳазрат Соҳибқирон Шошда пурвиқор.
Гўё дер: «Авлодлар, тинглайсиз бироз,
Сизларга аталган шан ниятим бор.

Аҳиллик бор бўлса — яшнар истиқлол,
Юз очар ҳамиша нурли истиқбол.
Юртимиз чиройи ҳусн талашиб,
Фалакка бош уриб, топқуси камол!»

Бу оташ нидога тутайлик қулоқ,
Бу оташ нидомас, чақнаган чақмоқ.
Ёниб яшамоқлик асрим даъвати,
Даъваткор ҳар зот бор — нияти порлоқ.

Темур авлодлари йилларни ёриб,
Бизни огоҳ этар сурон кўтариб:
«Юрт бахти сиз учун азиз тахт бўлсин,
Аҳиллик бор бўлсин, юрманг ахтариб».

(Давоми бор).

Қадим замонда бир бадавлат киши бўлиб, у савдо ишлари билан кўп сафарда юрар экан. Йўлга чиқиш олдидан рафиқасига етарли рўзғорини қилиб берар экан. Бироқ ҳар сафардан уйига қайтгунича хотини ўлиб қолар, шунинг учун бой сафарга кетар олдидан уйланар, келгунича эса яна хотинининг қазоси етаверар экан. Бой бундан кўп азият чекиб, руҳий тушкунликка тушибди. Бироз вақт ўтиб, у яна уйланибди. Ниҳоят навбатдаги сафарга отланиш вақти етибди. Ёш келин бўлиб ўтган воқеалардан бохабар экан. У эридан сафарга чиқмаслигини сўрабди. Бой «Бормасам бўлмайди, сени уйга беркитиб кетаман, ҳеч ким кўрмайди. Бехавотир яшайсан. Мен тезда келаман», дебди.

Йўлга чиқар куни хотини эридан лойдан ичи бўш, катта қўғирчоқ ясаб бериб кетишини сўрабди. Бой хотинининг айтганларини муҳайё қилибди ва йўлга чиқибди. Орадан кунлар, ойлар ўтибди. Бой юраги дов бермай, уйига қайтибди. Қараса хотини тирик, лекин мажолсиз, бир алпозда ётган экан. Бой яратганга шукроналар айтибди ва ундан ҳол-аҳволи, тирик қолганлигининг сирини сўрабди. Аёл энди сўз бошлайман деганида бирдан ҳалиги лой қўғирчоқ ёрилиб, ичидан зардобу қон отилиб чиқибди. Шу дамда аёлнинг юзларига қизиллик югуриб, кўзларида ҳаёт учқунлари порлабди ва сўз бошлабди:

«Менинг ўрнимга мана шу қўғирчоқ ўлди. Агар у ўлмаганида мен жон берар эдим. Сиз кетгандан буён қўғирчоқ билан гаплашдим, дардлашдим, бирга овқатландим. У менинг сирдошим бўлди, қон бўлган юрагимнинг тафтини олди ва дош бера олмай ёрилиб кетди. Аввалги хотинларингиз ўлимининг сабаби ҳам шунда. Одамзод ёлғиз яшай олмайди, унга овунчоқ, сирдош керак». Бой шу-шу сафарга кетса хотинини ёлғиз қолдирмайдиган бўлибди.

Инсоннинг табиати қизиқ. Жажжигина болакай туғилиши билан яқинлари қуршовида бўлади, лекин барибир қўлида ўйинчоқ. Она кўкрак тутганида ҳам қўлида қўғирчоғи ёки машиначаси. Қўғирчоқ болага овунчоқми, ё биз англамаган ҳаёт фалсафаси?! Бола атрофдагиларга нисбатан қўғирчоғи билан яхши «тиллашади». Қўшни қизалоқнинг ўйинчоғи чиройли эканлигини, ўзида ҳам шундай қўғирчоқ бўлишини орзу қилади.

Санъат сеҳри

СУРАТЛАРДА АКС ЭТГАН

Бола ойнаи жаҳонда ашула айтаётган тенгдошларига нисбатан мультфильмларни «ичига кириб» кетгудек бўлиб кўради, завқланади. Кейинги мультфильмларни орзиқиб кутади. Экрандаги қўғирчоқлар, тасвирнинг жонланиши, ҳаракатларнинг биронтаси эътибордан четда қолмайди. Эҳтимол бу энг сермашаққат, сабрни талаб қиладиган меҳнат мевасидир. Ахир ўзингиз тасаввур қилинг-а, қўғирчоқнинг оғзини очиб, кайфиятни кўтариб, кулдириш, қовоғини уйдириб, кўзларини пирпиратиб, қўлчалари билан юзини беркитиб йиғлатишнинг ўзи бўлмайди. Ё расмдаги қаҳрамоннинг ҳолатини беришда сизга қараб турган вазиятдан ўнгга ё чапга бурилиш учун ўн-ўн икки минглаб калька қоғозларга тасвирни туширишнинг, сўнг уни целолоидларга махсус бўёқларда кўчиришнинг машаққатичи?! Ҳар бир ҳолатни биттадан суратга олиш-чи?! Театр, кинода актёр бор. Режиссёр кўрсатмаси, сценарий, ҳаракатни онгли бошқариш имконияти мавжуд. Мультфильмда эса фақат рассом ё режиссёр бўлиш кифоя эмас. Яхши рассом чиройли сурат чизар, қаҳрамон ё буюм тасвири қиёмига етар, лекин уни жонлантиришчи ё режиссёр ғоясини, фикрини тасвирда бера олмасачи?

Мультфильм яратиш шунчалар мураккаб жараёнда кечар экан, айни кунда миллий мультипликация ҳақида гапирмасак бўлар экан-да, — деган фикрга келдик.

— Йўқ! Нега энди? Бу йил айнан шу ўзбек мультфильмлар уюшмасининг 30 йиллигини нишонлаймиз. Мультфильмларимиз, уларнинг ривожланиш жараёни, экрандаги умри ҳақида кўпгина ижобий фикр-мулоҳазалар билдириш мумкин, — дея эътироз билдирди «Ўзбекфильм» қошидаги мультфильмлар уюшмасида 20 йилдан ортиқ вақт ижодий фаолиятини давом эттираётган режиссёр-рассом Мавзур Маҳмудов.

Мультуюшма илк бора 1966 йил Дамир Салимовнинг «6х6» қўғирчоқ фильми билан экранга чиққан. Дастлаб йилига биттадан мультфильмлар ишланган. 1970-1971 йилларга келиб, қўғирчоқ фильмлар ўрнини расмли мультфильмлар олди. Бу соҳа мутахассислари кўпайиб, энди уюшмада йилига 2-3 тадан мультфильмлар яратиладиган бўлди. Ижодий жамоа кенгайиб, фаолияти кучайди. 1980 йили уюшмага янги иморат берилди.

1985 йилдан бир қисмли 10 минутдан иборат, 8 қисмли мультфильмлар яратила бошланди. 1982 йилдан эса расмли мультфильм билан бирга перекладка усули қўлланиладиган бўлди.

«Бу усулларнинг қай бири афзал ва томошабинга қайси бири маъқул?» деган саволимизга Мавзур Маҳмудович шундай деди: «Ҳар бир усулнинг ўзига хос жиҳатлари мавжуд. Масалан, расмли мультфильмларда эгилувчанлик, фантастика кучли. Қўғирчоқ мультфильмларининг йўқлигини эса афсус билан айтаман. Уюшма кўпроқ қайси усулдан фойдаланаётгани масаласига келсак, биринчи навбатда иқтисодий жиҳатдан ўз-ўзини қоплайдиганларидан фойдаланамиз-да. Бизда кино, мультбизнеснинг йўқлиги жуда катта зарба бўляпти. Ўзбек мультфильми 30 йиллик тажрибага эга, лекин айни кунда кадрлар масаласи муаммо. Агар бу даврда базани йўқотиб қўйсак, мультипликацияни қайта оёққа турғазиш жуда қийин ва серхаражат бўлиб кетади».

Уюшмада яратилган мультфильмларимиз халқаро фестивалларнинг ғолиби бўлиб келган, ахир. Бу катта гап. Энди шундай мультфильмлар яратиш учун ижодкор қалб, ижодкор қўл, моддий қўллаб-қувватлайдиган ҳомийларга эҳтиёж бор. Томошабин талаби масаласига келсак, у ҳозир ҳам қайси усулда мультфильм яратилинаётганидан қатъи назар, тасвири бой, бадиий жиҳатдан пухта бўлса, бажонидил қабул қилади».

Қалбда умид сўнганида ҳаёт тўхтайди. Назаримда уюшмада янги бир ҳаёт бошланаётгандек. Мавзур Маҳмудов миллий мультипликация йўлида Алишер Навоийнинг «Хамса» асари асосида ҳар бири 10 минутлик 8 та фильм олиш арафасида. Ҳозир у биринчи фильм устида ишляпти.

Маҳлиё МИРСОАТОВА.

Ихчам тақриз

ДИЛ ТАЛҚИНЛАРИ

Ўзбекистон халқ шоири, Алишер Навоий номидаги Республика давлат мукофоти соҳиби Абдулла Ориповнинг «Дунё» шеърий тўпламини ихлосмандлар айрича севинч билан кутиб олдилар. Унда атоқли шоирнинг Ватан, бурч, қадр-қиммат, дўстлик, оқибат борасидаги чуқур фалсафий мушоҳадалар билан суғорилган янги шеърлари ўрин олган.

Муаллифнинг «Ватан», «Халқ», «Темур», «Ўзбек қомуси», «Виждон» шеърлари юксак инсоний туйғу — Ватанга муҳаббат, диёнат борасида баҳс этади. Шоир «Ватан» шеърида шундай ёзади:

Надомат бирла боқғайман ватансизларга ҳар доим,
Эгиб бошини зор йиғлар, агарчи давлати қойим.
Фақир бўлсам-да бор юртим — тожу тахтим, борар жойим,
Ватандан айру кўнгилни, билингки, яйратиб бўлмас,
Баайни банди булбулни чамансиз сайратиб бўлмас.

«Халқ» шеъридаги ушбу туғёнли сатрларни ҳаяжонсиз ўқиб бўлмайди:

Аён гапки, адолат элнинг кўз, қоши бўлур,
Ургани ун ошию, сўкса сўк оши бўлур.
Юрт оғирни тортолган асли юрт боши бўлур,
Фақатгина халқ яшар, фақатгина қолур халқ.

Худди шундай «Темур» шеърида ҳам ажойиб сатрларда юртимиз ўтмиши, соҳибқирон бобомиз улуғворлиги ёрқин чизиб берилади.

Абдулла Орипов шеърларида майин лиризм чуқур ўткир фалсафа билан уйғунлашиб кетади. Бу жиҳатдан «Меҳру оқибат ҳақида баллада», «Дунё», «Телефон дафтари» шеърлари диққатга сазовордир. Қуйидаги сатрларга эътибор берайлик:

Лолазор қирларда чопа билмасман,
Ахир у мен учун армон эмасми?
Болалик йилларим топа билмасман,
Ахир у мен учун армон эмасми?
Шукрона айтаман, дўстларим бордир,
Бири балки қўрқоқ, бириси ботир,
Яхшиликни қилдимми уларга ахир,
Ахир у мен учун армон эмасми?

«Дунё» шеърий мажмуасини ташналик билан ўқиб чиққан китобхон беихтиёр хаёл дарёсига ғарқ бўлиши табиий, бу — умр сабоқларидан баҳраманд бўлиш саодати десак тўғри бўлади. Зеро, тўпламдаги ҳар бир шеър умр шитоб билан ўткинчи эканини ҳар лаҳза эслатади. Демак ҳар сонияни бекор ўтказмасликка, яхшилик, иймон эътиқодга, ҳамжиҳатликка чорлайди.

Бир сўз билан айтганда севикли шоиримиз Абдулла Ориповнинг «Дунё» шеърлар тўплами шеърият ошиқларига қўлдан тушмайдиган китоблар сирасига кирувчи дилбар туҳфа бўлди.

Ғолиб МИРЗО.

Юнусобод туманидаги Раззоқ Ҳамроев номли мактабда ёш авлодни қўшиқ ва мусиқа санъатига ўргатиш ишлари яхши йўлга қўйилган. Машғулотларни тажрибали мусиқа ўқитувчиси Гули Соттибоева олиб боради.

СУРАТДА: навбатдаги мусиқа дарси.

Равиль Альбеков олган сурат.

Шарқ тиббиётининг машҳур бобокалони Абу Али ибн Синонинг шахси ва асарлари довруғи етти иқлимга тарқалгани сир эмас. Айниқса унинг саломатликни сақлашда жисмоний машқлар билан шуғулланишни кундалик овқатланиш ва уйқу тартиботидан ҳам муҳимроқ деб ҳисоблангани диққатга сазовордир.

Соғлиғингиз ўз қўлингизда

ҲАЁТ — ҲАРАКАТ ДЕГАНИ

Буюк бобомиз жисмоний машқларга муносабат билдирар экан, катта ва кичик, кучли ва кучсиз, тезкор ёки оҳиста, тез ва чаққон ҳаракатлар, шунингдек суст машқларни фарқлайди. Тезкор кўринишдаги машқларга арқонни икки томонга тортиш, қўл кураши, камондан ўқ узиш, тез юриш, найза ирғитиш, бирон-бир тўсиққа сакраб осилиш, бир оёқда сакраш, қилич ва найза билан курашиш, отда юриш, икки қўл билан оёқ учида туриб шиддатли ҳаракатларни ижро этиш киради. Енгил машқларга эса арғимчоқ ёки беланчакда тикка, ўтирган, ётган ҳолатларда учиш ҳамда қайиқ ва кемада сайр этиш мисол қилиб олинади. Отда, туяда ва аравада юриш ҳам ўта тезроқ машқлар жумласига киради. Шунингдек, янада кучли машқлар сифатида одамнинг ўз сояси билан курашиши, кафт билан уриш, сакраш, найза учи билан уриш, катта ва кичик коптоқ билан чавгон ўйнаш, кураш, тош кўтариш, отни тутиб жиловлаш кабиларни айтиш мумкин.

Абу Али ибн Сино киши танасининг ҳар бир аъзоси учун алоҳида машқлар лозим эканлигини уқтиради. Масалан, кўкрак ва нафас олиш аъзолари учун навбатма-навбат, дам секин, дам кучли ва ўртача даражада товуш чиқариб машқ қилишнинг оғиз, тил, тилча, товуш пардалари ҳамда бўйинга фойдали эканлиги, натижада кўкрак нафаси аъзолари тозаланиб юзнинг ранги тиниқланишини тушунтиради. Аксинча, узоқ йиллар мобайнида ўта кучли товуш чиқариш билан шуғулланиш саломатлик учун хавфлидир. Товушни секин ўқишдан бошламоқ, сўнгра босқичма-босқич даражасини кўтариб бормоқ керак. Ибн Сино ҳар бир одам учун ўзига хос ва мос машқлар лозим эканлигини буюради.

Иситмадан сўнгги ҳолсизланишда, ўтириш ва юриш қийин бўлган касалликларда, диафрагма хасталикларида ҳамда паришонхотирлик ва хотиранинг пасайишида арғимчоқда тебраниб учишнинг ўта фойдали эканлиги таъкидланади. Чунки бу машқдан кейин иштаҳа очилади ва танадаги куч зиёдалашади. Сим ўриндиқда (каравотда) чайқалиш эса айниқса уч кунлик иситмада, истисқо ва подагра ҳамда буйрак касалликларида шифобахш таъсирга эгадир. Маълумки, чайқалиш ҳолати ёмон ҳолатларни танадан тезроқ чиқиб кетишига имконият яратади. Агар кўз қуввати пасайиб, хиралаша борар экан, аравада тескари ўтирган ҳолда юрилса фойда қилади деб уқтиради олим. Ибн Сино жисмоний машқларни ёзда эрта билан, баҳор кезлари куннинг ўртасида, қишда эса кун пешиндан ортганда бажармоқликни тавсия этади.

Қайиқ ва кемада сайр этиш истисқо, мияга қон қуйилиши касалликлари ва ошқозонда ел пайдо бўлиши олдини олишда фойдалидир. Бунда олдинига кўнгил айниб, сўнгра у босилиб қолса, демак, бу машқлар шифобахш таъсир этганидан далолатдир. Агар жисмоний машқларни бажариш мобайнида ҳаракатлар енгил амалга оширилса, аъзоларнинг ҳажми катталашса ва тери ранги тоза бўлиб борса демак бу белгилар машқларни давом эттириш мумкинлигини билдиради. Акс ҳолда, яъни юқоридаги ҳолатлар йўқола борса ва ажралаётган тер томчилари юмалиб туша бошласа, машқларни тўхтатмоқ даркор.

Шокир ҚОСИМОВ,
тиббиёт фанлари номзоди.

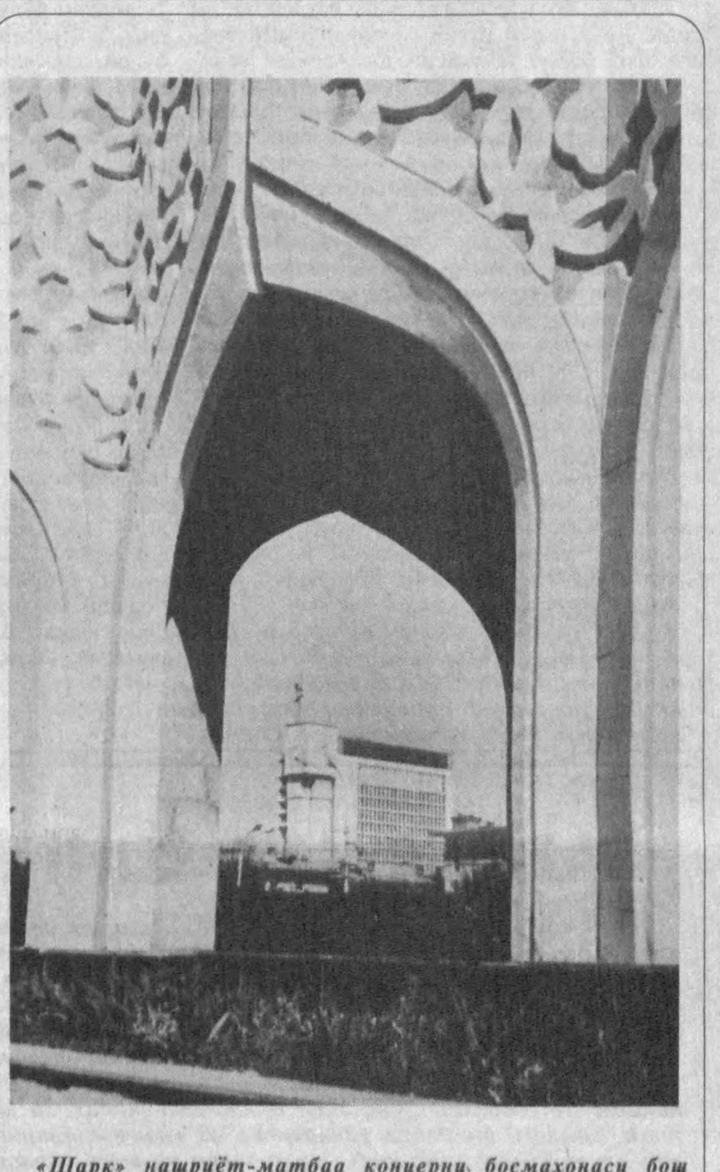

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси бош мажмуасининг узоқдан кўриниши.

Андрей Пишненко олган сурат.

ЎҚУВЧИЛАР КЎРГАЗМАСИ

Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси ташаббуси билан ўтказилган техник йўналишдаги ижодкор ўқувчиларнинг мактабларaро шаҳар кўрик-танлов ва савдо кўргазмаси бўлди.

Алишер Навоий номли театр майдонида уюштирилган бу кўргазмага шаҳар мактаб ўқувчилари томонидан меҳнат дарсларида тайёрланган турли буюмлар қўйилган бўлиб, уларнинг нархи нисбатан бирмунча арзонлигини ҳам сезиш мумкин эди. Хусусан Чилонзор туманидаги 60-мактаб ўқувчилари ёғочдан ясаган уй-рўзғор жиҳозлари, жумладан жўва, тахтакач, чакич каби ошхона буюмлари дид билан ишланганидан дарак берарди. Миробод туманидаги болалар ва ўсмирлар ижодиёт маркази қатнашчилари эса савдо кўргазмасига жун ва матодан тикилган турли ўйинчоқларни қўйишганда, улар кўпчиликнинг эътиборини тортди. Мирзо Улуғбек туманидаги 27-мактаб ўқувчилари меҳнат машғулотларига шунчаки дарс сифатида эмас, балки келажакда ўзлари истаган касб эгаси бўлиш йўлида асосий восита дея қарашар экан. Улар қўли билан тикилган кийим-кечаклар моҳир тикувчиларникидан деярли қолишмаслиги аён бўлди.

— Бугунги кунда ёш авлодни меҳнатсевар, айниқса миллий ҳунармандчилигимиз сирларини ўрганишга иштиёқманд қилиб тарбиялаш муҳим, — дейди савдо-кўргазмасида иштирок этган Акмал Икромов тумани миллий ҳунармандчилик марказининг тўгарак раҳбари Боқижон Зуфаров. — Шунга кўра марказимиз бу ишга асосий эътиборни қаратмоқда. Мана, сиз кўриб турган миллий мусиқа асбоблари бўлмиш тор, дутор, рубоб кабиларни мактаб ўқувчиларининг ўзлари ясашган. Бежирим ишланган ана шу буюмларга қараб туриб, миллий ҳунармандчилигимизнинг моҳир усталари тобора кўпаётганидан қувонасан киши.

Собир Раҳимов туманидаги мактабларaро ўқув-ишлаб чиқариш марказининг кўргазмага келтирган буюмлари ҳар қандай кишини лол қолдиради. Ҳар бири бир ярим-икки метрга етадиган эшик ва ромлар болалар қўли билан ясалганига ишонгинг келмайди, нархи ҳам арзон. Бундан ташқари Шайхонтоҳур туманидаги 192-мактаб ўқувчилари ясаган нақшинкор услубдаги уй жиҳозлари, Яккасарой тумани мактабларида ишланган дурадгорлик асбоблари, Бектемир тумани ўсмирлар техник ижодиёт маркази қатнашчилари тайёрлаган ҳаво лайнерлари, Сергели туманидаги 8 ва 304-мактаб ўқувчиларининг ёғочга ишлов бериб ясаган буюмлари ҳам кўпчилик томонидан муносиб баҳоланди.

Мажид РАММОВ.

Олий ўқув юртларида

ШОИР ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАБ

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти ҳамда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ташаббуси билан Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, филология фанлари номзоди, ҳассос шоир Ўткир Рашид таваллудининг 80 йиллигига бағишланган илмий-адабий анжуман бўлиб ўтди.

Унда Ўткир Рашиднинг оила аъзолари, шоир ва ёзувчилар, ҳамкасб дўстлари, шогирдлари иштирок этдилар.

Шоирнинг ҳаёти, ижоди ва фаолияти, адабиётимиз ривожига қўшган ҳиссаси ҳақида институт ректори профессор Б. Қодиров, доцент Т. Бобоев, филология фанлари доктори Ҳ. Ҳамидов, талаба Г. Жўраевалар сўзга чиқдилар.

Қизғин суҳбатдан сўнг Ўткир Рашид шеъри билан айтиладиган қўшиқлар янгради.

Ақида АЗИЗОВА.

Онажон, қандай берилиб алла айтардингиз. Сизнинг диловар аллангиз сеҳридан ҳар фасл Пичот тепаликларида ўзгача афсона бошланарди. Гўё кўкдаги қуёш, оқ-шаффоф булутлар бу оҳангдан муаллақ туриб қоларди. Кошки ўша даврлар яна такрор келса. Ҳаёт бешафқат қўллари билан қалбимни юлиб кетди — сизни мангуга бериб қўйдим.

Ҳеч эсимдан чиқмайди. Ўша тўй кечасида остонада ўлтирганча оппоқ дока рўмолингизга кўз ёшингизни арта-арта овоз чиқармай хўп йиғладингиз. Мен эса сиз билан жилмайиб хайрлашибман.

Саҳар пайти мен сизнинг ташрифингизга илҳақ ўтирардим. Отам хонага йиғлаб келди-да, пичирлади: «Онангдан айрилиб қолдик, қизим».

Турмуш чорраҳаларида

ҚЎМСАШ

Мен хушсиз қолдим. Сўнг мени йиғидан ҳеч ким тўхтата олмади. Бахтим чил-чил сингандек эди. Ахир сиздан ўзга кимим бор эди, менинг онажон?!. ...Тўйдан икки ой ўтгач, куёвингиз Санжар армияга кетди. Мен ёнимдаги одамларни сезиб-сезмас, шарпадек юрардим. Аста-секинлик билан сўзларни унута бошладим. Бора-бора ҳеч сўзлай олмайдиган бўлиб қолдим. Ички бир исён, маълум ҳиссиёт билан уй юмушларини бажардим, одамлардан ўзимни олиб қочардим. Қайнонам эса ҳар доим зуғумига олар, қарғар, «гунг-соқовсан» деб ҳоли жонимга қўймасди.

Онажон, сиз қизингизнинг бахтини кўрдингизу, аммо бахтсизлигини яхшиямки кўрмай кўз юмдингиз. Менга сизсиз нақадар оғир бўлди. Сиз тирик бўлганингизда гапиролмасам-да, ҳеч бўлмаса иссиқ оғушингизга бошимни қўйиб, ором олган, тошга айланган вужудимни илитган бўлармидим.

Саврнинг ёғингар тунларининг бирида кўзим ёриди. Аммо мени руҳий касаллар хастахонасига олиб бориб ташлашди. Санжарнинг келишига олти ой бор эди. Ҳа, ўғилчамни бир бор бағримга босиб меҳрига қонолмадим. Тунлари мижжа қоқмай чиқардим. Кўп ўтмай терлама бўлиб қолдим. Бир куни ярим тунда чўчиб уйғониб кетдим. Сал кўзим илинган экан шекилли. Юзларим тердан ҳўл бўлиб, лабларим иситманинг зўридан қуруқшаб, кўзларим хира тортганди. «Сув, сув» дейману қани товушим чиқса. Деразанинг ним қоронғу кўзлари менга еб қўйгудек боқади. Шу пайт дераза панжарасида паншаҳадек қўллар, бадбашара одам чеҳраси намоён бўлди. Қўлида узун пичоқ ялтираб кўриниб турарди. Мен даҳшатдан чинқириб юбордим: «Ёрдам беринглар, одамлар! Йўқол, йўқол, иблис...» Энагалар югуриб келишди. «Сизга нима бўлди? Қўрқдингизми?» Уларнинг овозидан ҳам ҳайрат, ҳам сўзлаётганимдан қувониш сезиларди. Ўзим ҳам таажжубда эдим. «Деразада... одам бор, мени ўлдирмоқчи», дедим жон ҳолатда. «Йўғ-е, — деди улар бараварига. Сизга шундай туюлгандир, ҳеч зоғ йуқ-ку»!

Шундан кўп ўтмай аҳволим яхшиланди. Дўхтирим ҳам ўзида йўқ хурсанд: «Энди одам кўринмайди, яхшисан» дерди у елкамга уриб. Уйга жавоб берган куни мен учун байрам бўлди.

Ғамгузорим, сизга очиғини айтсам, Санжарни жонимдан ортиқ севардим. Аммо у бир бор менинг ҳолимдан хабар олмади. Ўгай онам билан бирга уйга борганимизда у ҳовли ўртасида турган экан. Қайнонам кўринмади. Санжарнинг тиниқ, оқ юзлари бўғриқиб турар, негадир лабларининг бурчи учиб-учиб қўяр, тусдек қора киприкларида истеҳзоли хаёл қотиб қолганди.

— Хотиним уйга кирмасин, энди у менга керак эмас, — деди у ўгай онамга қараб.

Менинг эса тилим калимага келмас, забонсиз, сокин эдиму ичимга ўт туташарди. Юрагимни илонлар кемираётгандек... Руҳим безовта.

— Ўғлим, ўғлим қани? — дедим бирдан бақириб.

— Уни болалар уйига топширганман, улғайгач ўзим оламан. Сенинг Жавлонда ҳаққинг йўқ, — деди Санжар.

— Бўпти, кетдик, — деди ўгай онам, — сенга бола нимага керак ўзи? Соғ бошингни оғриққа қўйиб?

— Нега энди, мен боласиз тирик мурдаман, эна.

— Ўрганиб кетасан, қиздек бўлиб юраверасан, нимаси ёмон бунинг?

Бизлар шу туришда баҳслашиб дарвозадан чиққандик, Санжар оғир қадамлар билан ортимиздан келди-да эшикни қаттиқ ёпди.

Биласизми, меҳрибоним, менинг ҳар бир кунларим йилларга татигулик бўлиб, ҳар лаҳзада юз бор ўлим топардим. Тушларимда ўғлимни олиб учиб юрардим. Ўнгимда ўз-ўзимча алла айтардим.

Бир куни болалар уйига бориш учун отландим. Аммо уйда шу қадар жанжал бўлиб кетдики... Кўп ўтмай Сирдарёга эрга бериб юборишди. Мен теккан киши колхозга раис бўлиб, саккиз боласи бор эди. Аммо у билан кўп жанжаллашадиган бўлиб қолдик. Чунки у худбин, шуҳратпараст, ўзининг соясига салом берадиганлар хилидан эди. Болалари эса мени кўзларида ўқи бўлсаю, ўша лаҳза отиб ташласа. У билан тўрт йил қил устида юргандек яшадим. Турмушим бўлмагач яна ўгай онам қўлига келдим. У ўтирсам ўпоқ, турсам сўпоқ, дейдиган бўлди. Оҳ, юрагим зада бўлиб кетган. Кеча отам мени роса калтаклади. Базўр ситилиб, боғ томонга қочиб чиқдим. Атрофга шом қоронғилиги тушиб қолганди. Боғ ичи ваҳимали, сирли ва туманли кўринарди. Боғ четидаги ёлғиз чинор ёнига бордим-да, унга бошимни босиб йиғлайвердим. Шунда девор томонда Санжарнинг овози аниқ-тиниқ эшитилди: «Зумрад, ўғлингга қара, мен сени билмасдан қийнаб қўйибман». Сесканиб кетдим. Ахир Санжар бултур кузда машина ҳалокатидан ўлган эди-ку. Менга нима бўляпти ўзи? Яна хасталаниб қолдиммикан деб вужудим музлаб, юрагим тўхтаб қолгандек бўлди.

Онажон, Жавлондан хабар олиб турибман. Аммо уни менга беришмайди-да. Кечаги борганимда кипригида қотиб қолган бир томчи ёш ҳали-ҳали юрагимни эзади. Умидим изтиробни енгади. Эрталаб қуёшнинг юрагига сингиб кетгандек бўламан. Яна сизни йўқлайман, мунисим. Қабристон менинг қайғуларимни ютиб боради. Меҳрибоним, сиз мен учун тириксиз, ўлмагансиз... Бунга тобора қаттиқ ишониб боряпман. Эртагача хайр, меҳринигорим, онагинам!

Зиёда ҒАЙБУЛЛАЕВА.

Ёш авлод қалбида табиатга бўлган меҳр ҳиссини уйғотиш, атрофимизни ўраб турган ўсимлик олами, ҳайвонот дунёси ҳақидаги билимларни бойитиш мақсадида шаҳримиздаги 288-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Гулруҳ Ниғматуллаева жон куйдириб меҳнат қилади.

СУРАТДА: табиат дарсидан навбатдаги машғулот.

Равиль Альбеков олган сурат.

Мутахассис қабулида

МИЛК КАСАЛЛИГИ НИМАДАН?

Инсон бирор дардга чалинганида одатда хасталигини атрофдагилардан яширишга уринади. Аммо шундай касалликлар ҳам бўладики, уларни яширишнинг асло иложи йўқ. Чунки хасталик аломатлари ўзгаларга яққол кўриниб туради. Шунчаки кўриниб турса майлия, лекин у бошқаларда нохуш кайфият уйғотса, беморнинг ўз соғлиғига бепарволигини билдириб уялтириб қўйсачи? Бундай касалликлар сирасига оғиз бўшлиғи, хусусан милк хасталиклари киради. 1-Тошкент Давлат тиббиёт институтининг даволаш-стоматология кафедраси мудири, тиббиёт фанлари доктори, профессор Тошпўлат Сафаров билан қилган суҳбатимиз милк касалликлари хусусида бўлди.

— Тошпўлат Ҳамдамович, милк касалликларининг умуман стоматологик хасталиклар орасидаги ўрни қай даражада?

— Милк касалликлари илмий тилда гингивит, парадонтит, парадонтоз каби номлар билан юритилади. У тиббиётда кўп тарқалган хасталиклар қаторига кириб, илмий кузатувларга кўра 70-80 фоиз одамларда учрайди. Болаларда кўпинча хасталикнинг яллиғланишли тури, яъни гингивит пайдо бўлади, бунда тиш тозаланган пайтда милкдан қон оқади. Катталарда эса аксарият ҳолларда парадонтоз тури учрайди, бунда милкда ҳар хил нохуш сезгилар, жумладан қичиш, оғриқ кабилар вужудга келади. Чунки яллиғланишсиз ўтадиган касалликда милк тўқималари емирилиши кўпроқ кузатилади.

— Милк қонаши нисбатан кўпроқ учрар экан. Шунга кўра ана шу хасталикни пайдо қилувчи сабаблар хусусида гапирсангиз.

— Бу касалликнинг келиб чиқиш сабаблари фанга ҳамон номаълум. Аммо бу борада айрим назария ва тахминлар йўқ эмас. Шулардан бири хасталик сабабларини ташқи ва ички муҳит билан боғлиқлигида кўришдир. Ташқи муҳит деганда одамнинг яшаш тарзи, ичимлик суви, ҳаво, овқатланиш тартиби, овқат сифати, қолаверса иш шароити назарда тутилади. Ички муҳит эса тананинг соғлиғи, жумладан ички аъзолар: ошқозон-ичак, юрак қон томирлари, жигар, буйрак, асаб хасталиклари, модда алмашинувида пайдо бўладиган бошқа дардлар борйўқлиги билан изоҳланади. Бу касалликлар ўзаро бир-бирини чуқурлаштириб, аҳволни янада оғирлаштириши мумкин. Лекин бошқа сабаблар, яъни оғиз бўшлиғидаги турли ҳолатлар, шу жумладан биринчи ўринда турадиган оғизнинг тозалик қоидаларига риоя қилмаслик, касалланган тишларни ўз вақтида даволатмаслик, олиб ташланган тишлар ўрнида сунъий тишлар йўқлиги, тиш қаторларининг нотекислиги, тепа жағ ва пастки жағ ўртасидаги мувозанатнинг бузилиши кабилар ҳам катта роль ўйнайди.

— Милк қонаши ўз навбатида танада бошқа хасталиклар (стоматологик ёки бошқа дардлар)ни пайдо қилиши мумкинми?

— Албатта мумкин. Чунки тишлар жойлашган суяк тўқималарининг емирилиши оқибатида тиш билан милк орасида турли бўшлиқлар ҳосил бўлади. Бу ерларда овқат қолдиқлари қолиши ва уларнинг чириши натижасида жуда кўп миқдорда микроблар йиғилади. Микроблар касаллик тарқатувчи марказларга айланади ва тиш атрофларида тиш карашлари ҳамда тошларини пайдо қилади. Шунингдек улар милкда кечадиган яллиғланиш жараёнини кучайтириши эҳтимол. Пировардида ҳозир аҳоли орасида кенг тарқалган аллергик хасталикларнинг келиб чиқиши ёки танада бор бўлган сурункали кечувчи дардлардан ташқари сил, тери-таносил, асаб касалликларининг чуқурлашуви табиий. Албатта улар орасида биринчи навбатда ошқозон-ичак хасталиклари ҳам мавжудлигини назарда тутмоқ лозим. Чунки оғиз бўшлиғи ошқозон-ичак аъзоларининг бошланғич қисмидир.

— Айрим беморлар касалликни ўтказиб юбориб шифокорга кеч мурожаат қилишади...

— Афсуски бундай беморлар тез-тез учраб туради. Касаллик ўз вақтида даволанмаса турли маҳаллий ва умумий асоратларга олиб келиши мумкин. Маҳаллий асорат деганда соғлом ва касалланган тишларнинг аста-секин қимирлаб тушиб кетишига айтилади. Ёки милкда йиринг пайдо бўлиб, оқибатда оғиздан нохуш ҳид келади. Бундан ташқари милк қочиб, тишлар ости очилиб қолиш ҳоллари ҳам кузатилади. Бундай беморлар оила аъзолари, таниш-билишларидан уялиб юришларига, уларда тортинчоқлик пайдо бўлишига ҳам ана шу милк хасталиклари сабабдир. Умумий асоратлар деганимизда эса тананинг бошқа хасталиклари назарда тутилади. Ҳар қандай хасталикдан сақланиш учун овқатланиш, дам олишни тўғри ташкил этиш лозим. Шунингдек милк касалликларининг олдини олишда оғизни мунтазам тозалаб туриш, касал тишларни ўз вақтида даволаш, хасталаниш оқибатида қолган тиш илдизларини олдириб ташлаш, юқори ва пастки жағлар мувозанатини сақлаш муҳим аҳамиятга эга.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ суҳбатлашди.

Қизиқчи бисотидан

ТАБАССУМИ ШИРИН ЭДИ

Тошкентнинг ҳозиржавоб ва устоз аскиячиларидан бири Айниддин Зайниддинов эди. У республикамиз бўйича ўтказилган қатор кўрик-танловларда совринли ўринларни эгаллади. Тўй, юбилей ва базмлардаги аскиялари билан тингловчиларга олам-олам завқ ва кулги улашди. Байрамларда ташкил этилган аския кечаларида умрли «рақиби» Қодирхон Усмонов билан биргаликда фаол иштирок этди. «Ўқитувчилик», «Тарбия», «Варрак» ва «Кураш» каби ўнлаб пайровлар улар ижодида пишиб етилди. Журналист сифатида ёзган тарбиявий мавзудаги мақолалари, теша тегмаган аския пайровлари, ажойиб хандалари билан шинавандалар қалбидан муносиб ўрин эгаллади. Кейинги йилларда аскиячилар ва қизиқчиларнинг кўрик-танловларида ҳакамлар орасида иштирок этиб, ёш қизиқчи ва аскиячиларнинг бу соҳада мустақил қадам ташлашлари учун ўзининг ҳалол ва беминнат хизматини аямади. Қуйида Айниддин Зайниддинов ҳаётидан олинган баъзи лавҳаларни «Оқшом» муштарийлари эътиборига ҳавола этмоқдамиз.

«ПЕЧКА» БЎЛАДИ

Айниддин ака ўғлини уйлантирадиган бўлди. Тўй куни белгилангач, машҳур сурнайчи Аҳмаджон аканинг уйига борди. Эшикни устоз санъаткорнинг ўзи очди.

— Ўн бешинчи декабрь куни ўғлимнинг никоҳ тўйи, шунга хизматингизни аямасангиз, деб келдим.

— Келин фарзанд қутлуғ бўлсин. Шу куни албатта гуруҳимиз билан хизматингизда бўламиз.

— Раҳмат.

— Тўйни нега қиш фаслида қилаяпсиз?

— Уста, қор ёғиб, совуқ тушиб қолса қийналиб қоламиз, деманг, сиз кирган хонада албатта «печка» бўлади.

ДЎСТЛАР ҲАЗИЛИ

Айниддин ака ўз ижодхонасида қадрдон дўсти, улфати ва аскиядаги «рақиби» Қодирхон Усмонов билан суҳбатлашиб ўтирган вақтда телефон жиринглаб қолди. Гўшакни Қодирхон ака кўтарди.

— Алло, эшитаман, Фозилжонмисиз?.. Айниддин акани сўраяпсизми?.. Айниддин ака нариги хонада оғир бетоб бўлиб ётибди. Агар бизни ташлаб «кетиб қолмаган» бўлса, ҳозир чақираман.

У гўшакни бир оз фурсат қўлида ушлаб туриб, кейин Айниддин акага узатди.

— Фозилжон, яхшимисиз?.. Нега кечикдингиз дейсизми?.. Қодирхонни «манзили»га кузатиб келгунимча вақт ўтди-да, биродар.

Гўшакдан Фозилжон аканинг кулгиси эшитилди:

— Уйларингизга совчилар қатнаяпти деб эшитувдим, бунақада икковингизни ҳам «бериб қўямиз», шекилли.

ЯХШИ ИНСОНДА...

Айниддин ака ва Қодирхон акаларнинг манзилга борадиган йўллари дала орқали ўтар эди. Улар машинани тўхтатиб очиқ ҳавога чиқишди.

— Ранг-баранг гулларни, ям-яшил ўт-ўланларни, улардан таралаётган хушбўй ва муаттар исларни қаранг, Айниддин ака, маза қилаяпсизми?

— Сезмаяпман.

— Ия, ис билмасангиз қандай қилиб юрибсиз?

— Билмайсанми, биродар, яхши инсонда димоғ бўлмайди.

ПУЛИ ЙЎҚДИР

Қодирхон ака кинотеатр олдида Айниддин акани кутаяпти. Айниддин ака тайинланган вақтдан ярим соат кейин келди.

— Бировни кутишдан ёмони йўқ, одам дегани шунчалик ҳам беғам бўладими?

— Узр, иш билан озгина ушланиб қолдим.

— Машинада ўтаётган таниш-билишлар менга қафасдаги маймунни кўраётгандек тикилиб ўтишди.

— Парво қилма, уларнинг «Ҳайвонот боғи»га боришга пули бўлмаса керак.

ПАРҲЕЗ ҚИЛИНГ

Айниддин аканинг Қодирхон ака билан суҳбати семизлик ҳақида кетаётган эди.

— Мен ҳам семизликдан озгина қийналаяпман, тезроқ юрсам нафасим сиқилиб, ҳарсиллаб қоламан, — деди Айниддин ака.

— Сиз парҳезга риоя қилинг.

— Қандай?

— Нонуштага озгина нон билан узум, тушликка ширгуруч енг, кечқурун фақат қатиқ ичинг.

— Айтганингга амал қилсам, икки ҳафтадан кейин хотиним онасининг уйига кетиб қолса, ўзинг олиб келиб берасанми?

ПОЧАСИДАН ОЛАДИ

Айниддин аканинг ўлгудек хасис, баджаҳл, сўкағон, оғзи шалоқ ва тўнг дўсти бор эди. Шу дўсти ундан катта ва қопағон бир ит топиб беришини илтимос қилди. Айниддин ака бир куни жунлари тўкилиб кетган, зоти паст, жайдари, хароб ва дайди бир итни чизимчага боғлаб дўстиникига етаклаб келди.

— Мана, қанча қийинчилик ва илтимос билан тайинлаган итингни топиб келдим. Кечқурун мана бу тутнинг тагидаги сўрига яшикдагидан биттасини чойнакка солиб чиқсанг, бу бўрибосарга яхши тилаклар билдирамиз.

— Шу мушукдан ҳам хароб кучукни ит деб олиб келдингми? Бунинг бировга вовуллаш у ёқда турсин, юришга ҳам ҳоли келмаяпти-ку?

— Бунинг ташқи кўриниши шундай бўлгани билан ўзи жуда зотдор, зийрак ва фаросатли ит. Уни ўз йўлингга тушириб, икки ҳафта парвариш қилсанг, вовуллашгина эмас, ҳар қандай инсон зотининг почасидан оладиган бўлади.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ.

«Новдаларни безаб ғунчалар...»

Рустам Шарипов сурат-лавҳаси.

Сўранг, жавоб берамиз

ТИРНОҚ НЕГА ИЧИГА ЎСАДИ?

Ҳар сафар оёқ тирноқларимни олаётганда анча азоб чекаман. Тирноқнинг тери ичига қараб ўсган четини олишда бармоқларим қонаб кетади. Нима қилсам бўлади?

Умида АҲМАДЖОНОВА, Қорасарой кўчаси.

Тирноқ пластинкасининг атрофдаги юмшоқ тўқималарга ўсиб киришининг асосий сабаби пойабзал тор бўлиб, оёқ бармоқларини қисиши, тирноқларнинг зарбдан шикастланишидандир. Тирноқнинг ичига ўсиши кўпинча оёқнинг бош бармоқларида кузатилади. Бунда тирноқ кўтармаси оғриб, яллиғланади, баъзан яра бўлиб мадда боғлайди. Ана шундай ҳолда оёқни калий перманганат, яъни марганцовканинг пушти ранг эритмаси ёки 1 стакан иссиқ сувга 1 чой қошиқда сода қўшилган аралашмасига солиб ўтириш, сўнг тирноқни кесиб ташлаш зарур. Агар эътиборсизлик қилиб, оёққа лойиқ пойабзал кийилмаса, тирноқни етарлича парвариш қилинмаса жарроҳлик йўли билан даволашга тўғри келади.

Мутахассислар маслаҳатлари асосида Дилдора ОРИПОВА тайёрлади.

Турфа олам

ОЛТМИШ МАРТА УЙЛАНГАН

38 ёшли мисрлик Холдид Ашта тарихда ном қолдиришнинг ўзига хос йўлини топди. Унинг номи оила қуриш ва ажралишда «Гиннеснинг рекордлар китоби»га энг катта кўрсаткич бўлиб ёзилиши мумкин. Рекордлар китобининг ваколатлигига юборган ҳужжатларида у ўзининг 60 марта уйланганини исбот қила олишини маълум қилган.

Хотинларининг орасида унинг 17 таси ўз миллатига мансуб, қолганлари 28 миллатдан ташкил топган, 43 таси чет эллик. Энг кам никоҳда турган вақти 48 соат, энг кўп тургани уч йил экан. У ўзи хотинларининг биронтасини ҳам алдамаганини, уларга аввалги хотинларининг сонини айтиб огоҳлантирганини одамларга кўз-кўз қилади. Шундай бўлса ҳам аёллар унга турмушга чиқишга розилик беришган. Ажабланарлиси шундаки, унга турмушга чиқадиган қиз ва жувонларнинг биронтасини унга розилик билдиргани учун гап-сўз қилишмаган.

104 ЁШЛИ КУЁВ

Италиянинг Генуя шаҳрида яшовчи 104 ёшли Андонио ди Гойя 16 ёшли Мария Маурога уйланганида ҳамма ҳайрон қолиб, «Чол қариганда ақлдан озибди» деб кулишган эди. Ҳозирда ўша кулганларнинг ҳазиллари пучга чиқди. Чунки шифокорлар Мария ақлдан озган чолдан ҳомиладор эканлигини исбот қилишди.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги
ЎЗБЕК ДАВЛАТ ЭТРАДАСИ
ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
10-11 май соат 18.00
12 май соат 14 ва 18.00 да
Республикада хизмат кўрсатган артист
МИРЗАБЕК ХОЛМЕДОВ
ҳамда
Маҳоратли,
Истеъдодли,
Роса,
Завқли,
Одамлар
ТЕАТРИ
ва меҳмонлар: Матёқуб МАТЧОНОВ, Болтабой ТОШМАТОВ, Равшан ЖЎРАЕВ ва қўқонлик Тоҳирбек МАҲКАМОВ иштирокида

КАТТА ТОМОША

Чипталар Халқлар Дўстлиги саройи кассаларида ва метронинг «М. Горький» бекатида соат 10.00 дан 18.00 гача сотилади.

Жамоалардан жам бўлиб бўлиб келиш учун талабномалар қабул қилинади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:
44-56-07, 44-79-61, 44-24-37, 45-92-51.

ТОШКЕНТ КОМПЬЮТЕР ЛИЦЕЙИ

Тошкент шаҳрида яшовчи ўғил болаларни қуйидаги мутахассисликлар бўйича ЎҚИШГА қабул қилади:

1. ЭЛЕКТРОН ҲИСОБЛАШ МАШИНАЛАРИ ОПЕРАТОРИ ВА ДАСТУРЧИСИ
2. ЗАМОНАВИЙ ЖИҲОЗЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ ДУРАДГОР.

Лицейга 1996 йилда 9-синфни битирадиган, баҳоси 4 ва 5 бўлган ўқувчилар имтиҳон билан қабул қилинади.

ДАРСЛАР ЎЗБЕК, ТУРК, ИНГЛИЗ ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Лицей ўқувчилари ўқиш даврида иссиқ овқат ва ётоқхона билан таъминланадилар.
Лицейни битирган ўқувчилар ўз хоҳишига биноан мутахассисликлари бўйича ишга жойлашиши ёки университетларда ўқишни давом эттириши мумкин.
Имтиҳонларга кириш учун керак бўладиган ҳужжатлар:
1. Ариза
2. Иккита Фотосурат(3х4)
3. 1996 йилда 9-синфни битириши ҳақида маълумотнома

ИМТИҲОН КУНИ: 5 МАЙ
МАЪЛУМОТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 91 33 94, 93 00 09

Тошкент Компьютер лицейи манзилгоҳи: Тошкент шаҳар, Ҳамза тумани, Оқдарё кўчаси 122-уй.

Автобуслар: 26, 106, 15 "ЖАМИЛА" магазини бекати
7, 55, 68, 37, 52 "ЁГ-МОЙ КОМБИНАТИ" бекати (МАСЛОЖИРКОМБИНАТ)

Диққат !
ТОШКЕНТ КОМПЬЮТЕР ЛИЦЕЙИГА КИРИШ ИМТИҲОНИДАН ЭНГ ЮҚОРИ БАЛЛ ОЛГАН ЎҚУВЧИГА КОМПЬЮТЕР СОВҒА ҚИЛИНАДИ.

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ

«ПВК-84-111 русумли (1984 йилда ишлаб чиқарилган) китоб-журнал тайёрланадиган 3 та роликли ротация машиналарини стереостип ускуналари мажмуи билан

СОТАДИ

Машиналар яхши ҳолатда сақланган.
Баҳоси келишув асосида.
МУРОЖААТ УЧУН МАНЗИЛ: 700083, Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Телефонлар: 33-20-16 — бош директор ўринбосари; 33-18-58 — бош механик.

CHAMPION ®

ТАШКИЛОТ
Тошкент шаҳридаги омбордан
«ВАЗ» автомашиналари ва уларнинг эҳтиёт қисмларидан:
тармоқ колодкалари,
мой фильтлари (Италия),
ўт олдириш свечалари (Англия, Италия),
«ДОТ-3» Бендикс тормоз суюқлиги (Франция),
сцепления диски, бензонасос, руль наконечниклари,
«Монроу» фирмасининг амортизаторлари, «Автолайт» свечалари (АҚШ),
термостатлар, резина полча, ҳаво фильтри, ёқилғи фильтри, ойна тозалаш шчёткалари, юқори қувватли симлар ўрамини
СОТАДИ
Телефон: 96-18-82.

Тошкент маданий-оқартув техникуми томонидан Тўхтаев Зафар Усмонович номига берилган РТ-1 448789 рақамли йўқолган диплом
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

С. Н. Кадишев номидаги Тошкент авиация-техника лицейи жамоаси В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори ўринбосари А. И. Аббосовга ўғли

АҲМАДЖОНнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-81-42, 36-57-27.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0188. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 6.761 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.